

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljimi, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Doberdoba»
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužjeni Evropi.

primorski

dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 202 (12.234)

Trst, četrtek, 12. septembra 1985

OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER
7096 AA
60100200

Avtonomija pogoj razvoja naše šole

PAVEL STRANJ

Začenja se 41. šolsko leto šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Lanska proslava štiridesete obletnice je zakoličila važen mejnik, a zgodovina nas uči, da je razvoj naše šolske strukture bil doslej razbit v krajša, izrazita obdobja, v katerih so se pogoji dela precej močno spreminjali. Ko govorimo o naši šoli moramo torej biti pozorni na podrobnosti. Na primer na pomen, ki ga ima raba izraza »naša šola«, ki strogo formalno ni točen, izraža pa naš odnos do te državne ustanove. Ravno tako smo vsako leto upravičeno pozorni na število vpisanih, na razpoložljivost prostorov in učbenikov itd. Glede na naš številčni obseg je vsaka od teh podrobnosti bistvenega pomena, ker lahko prepreči normalni potek šolskega delovanja a tudi, ker lahko daje slovenski šoli negativni — ne- vabljeni prizvok. Manjšinska šola, zaradi svoje večje obremenjenosti z učno snovjo, pa mora biti vabljava zaradi višje kvalitete znanja, ki ga posreduje prek poučevanja dveh jezikov in dveh kultur.

Pogostoma, na žalost, moramo ugotavljati, da večinska skupnost okoli nas ne sprejema tega načela, bodisi da ne dovoljuje enakopravne rabe slovensčine poleg italijanščine v javnosti, bodisi da jo razvedeni ali prikrije z drugimi jeziki.

Medtem ko se drugod po Italiji in po svetu poudarja pojem modernizacije družbe, ki poteka prek njene kompleksnosti in sposobnosti sprejemanja in soočanja z različnimi kulturami, se moramo Slovenci v Italiji v svojem prostoru še boriti za uveljavitev takega pogleda. Vloga slovenske šole lahko pozitivno ocenjujemo tudi iz tega zornega kota, kot dejavnik modernejšega, naprednejšega razvoja posameznika in skupnosti.

Predvsem pa moramo našo šolo obravnavati kot organ celotne narodne skupnosti Slovencev v Italiji. Zato ni važno le, kako se razvija to, kar že imamo, ampak tudi kako se razvija to, kar šele nastaja, tam kjer to potrebujemo. Zavedati se moramo, da se danes poleg šolskih zvoncev v državnih poslopih začinja nova sezona dela tudi za vrsto drugih izobraževalnih ustanov, ki kot celota, skupno z državnimi šolami, tvorijo slovenski izobraževalni sistem v Italiji, ki je zelo razvita struktura. Lani so slovenske izobraževalne pobude uspele v celotnem pasu, od Kanalske doline, Rezieje in Benecije do Trsta. Poleg formalnega pouka so obsegale poklicno izobraževanje, glasbeno dejavnost, raziskovalno dejavnost, telesno kulturo in še vrsto oblik izobraževanja v zvezi z mladimi in ne le z mladimi.

Državna šola mora zaradi svojega ustroja dajati glavni poudarek na podajanje tiste kulture, ki naj omogoča našim mladim generacijam čim uspešnejše vključevanje v širšo, večinsko družbo. Ostale izobraževalne pobude so se usmerile predvsem v razvijanje manjšine »navznoter«, v njeno izgrajevanje v čim bolj popolno in skladno celoto.

Ko govorimo o slovenski šoli mislimo torej na vse to, saj čeprav imata obe strukturi, državna in ne-državna, razmeroma malo stičnih točk, delujeta kot dve komplementarni celoti, v korist iste skupnosti. Poudarek na »nedržavno šolo« ne izhaja le iz želje po tem, da bi ta bila deležna večjega priznanja, zlasti tam, kjer orje ledino, kot je pri-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Danes začetek novega šolskega leta 1985/86

Enajst milijonov šolarjev spet v šolo

Med temi tudi skoraj 4.000 Slovencev

Uradno odprtje seminarja za šolnike

Za enajst milijonov italijanskih šolarjev se danes začinja novo šolsko leto. V prvih dneh bo pouk na šolah potekal okrnjeno, kar je že ena od značilnosti italijanskega šolskega sistema; kljub nekaterim strukturalnim spremembam v zadnjih letih je namreč italijanska šola ob začetku šolskega leta še vedno podvržena zamudam in zavlačevanjem, kar seveda najhuje prizadeva prav šolarje, učno in neučno osebje.

Danes odpirajo vrata tudi slovenske šole in otroški vrtci v Italiji. V razredih slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem bo sedelo letos nekaj manj kot 4 tisoč učencev in dijakov. Število naših šolarjev se je v primerjavi z lanskim letom nekoliko znižalo, in to predvsem v osnovnih šolah. Tudi Slovenci moramo skratka plačati svoj davek demografskemu padcu, ki je pa v še večji meri prizadel večinsko šolo.

V videmski pokrajini slovenskih šol ni. To bolečo vrzel so skušali po lanski pozitivni izkušnji tudi letos če že ne zapolniti pa vsaj omiliti šolski dvojezični center v Špetru.

TRST — V Kulturnem domu v Trstu je bila včeraj uradna otvoritvena slovesnost 21. seminarja za slovenske vzgojitelje, učitelje in profesorje slovenskih šol na Tržaškem, ki ga prireja Republiški komitej za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije in tržaško šolsko skrbništvo. Otvoritvene svečanosti so se poleg naših šolnikov udeležili tudi številni predstavniki političnih in šolskih oblasti s tostran in z onstran meje, prisoten pa je bil tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Drago Mirošič.

Seminar je odprl tržaški šolski skrbnik Luigi De Rosa, ki je poudaril pomen kulture sožitja in mirnega sodelovanja na našem področju. Seminar za slovenske šolnike na Tržaškem je treba vključiti prav med prizadevanja za doseg te ciljev. »Šola in svet kulture ne moreta na-

Predsednik republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije Tine Zorič je pozdravil seminar šolnikov (Foto Magajna)

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Srečanje Craxi-sindikati o finančnem zakonu

Zdravstvo zastonj le za družine z dohodki do 11 milijonov letno

BOJAN BREZIGAR

RIM — »Socialna država« ne bo ukinjena, spremenjen bo samo njen ustroj. To je, kot kaže, prvi korak k sporazumu za sestavo finančnega zakona za leto 1986 po polemikah, ki so razživile politično dejavnost po koncu poletnih počitnic. Včeraj je bila o finančnem zakonu vrsta sestankov in srečanj, ki bodo trajali še nekaj dni in vlada bo verjetno ob koncu prihodnjega tedna izdelala prvi osnutek zakona, ki ga bo predložila parlamentu.

Prvi podatki oziroma prva stvarna predvidevanja so izšla iz včerajšnjega srečanja ministrov gospodarstev in zdravstva, ki mu je predsedoval podtajnik v predsedstvu vlade Giuliano Amato. Tu je minister De Michelis predlagal, da bi razdelili socialne storitve na tri velike skupine glede na osebne dohodke družin. Tako bi imele družine z dohodki, ki ne presegajo 11 milijonov lir letno pravico do vseh ugodnosti, družine z dohodki od 11 do

25 milijonov lir ugodnosti proti plačilu primernih prispevkov. Ti prispevki pa bi bili znatno višji za ostale družine.

Seveda gre šele za prvi predlog, o katerem bo sedaj tekla beseda in ni mogoče pričakovati, da bo to tudi obveljalo.

Sicer pa so na včerajšnjem srečanju gospodarskih ministrov razpravljali predvsem o splošnih proračunskih vprašanjih in ugotovili, da davčni dohodki v letošnjem letu naraščajo v večji meri kot so prvotno predvidevali, tako da ni izključeno, da bi lahko opustili drugi del davčnih ukrepov. V tem primeru bi bila, kot izhaja iz vladnega poročila, davčna obremenitev plač enaka kot v lanskem letu, čeprav niso bili vsi ministri enako optimisti. Medtem ko je namreč minister za proračun Romita dejal, da dohodki tako naraščajo, da bi ob koncu leta primanjkljaj znašal lahko samo 100.000

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ekstradicija

Pazienze možna

NEW YORK — Zvezni sodnik Brieant je sporočil, da ZDA smejo Italiji izročiti Francesca Pazienze, poslovneža, ki je med drugim vpleten v stečaj zavoda Banco Ambrosiano in v afero Calvi in ki je tudi bil agent tajne službe Sismi. Mož ostane sicer za zdaj v manhattanski kaznilnici, ker so njegovi branilci vložili priziv proti Brieantovemu sklepu. Slednjega bi lahko zunanje ministrstvo razveljavilo iz »operativnih razlogov«, vendar opazovalci menijo, da do tega ne bo prišlo.

Newyorško sodišče je svoj čas, kot znano, zavrnilo prošnjo Pazienzovih branilcev o njegovi izpustitvi na začasno svobodo proti kavicji 2 milijonov dolarjev.

HUDA ŽELEZNIŠKA NESREČA NA PORTUGALSKEM: 100 MRTVIH

LIZBONA — Blizu naselja Moimenta v pokrajini Viseu se je sinoči pripetila železniška nesreča, v kateri je bilo najmanj 100 mrtvih in več sto ranjenih, med njimi precej tujih letoviščarjev.

Zgodilo se je v enotirnem odseku proge zaradi nespoštovanja prednosti. Potniški vlak »315«, na katerega je v Oportu stopilo najmanj 350 oseb in ki je bil namenjen proti Franciji, bi se bil moral ustaviti v Nelasu in počakati, da po progi zavozijo najprej kompozicija, ki je vozila v nasprotni smeri na relaciji Guarda - Coimbra. Kljub prepovednemu rde-

čemu signalu pa je omenjeni vlak nadaljeval vožnjo in čelno trčil v drugega. Po dosedanjih vesteh so prvi trije vagoni vlaka »315« bili popolnoma uničeni, saj jih je po trčenju zajel požar.

Gasilci in bolničarji so se znašli pred desetimi zoglenimi trupeli. Ranjence so nemudoma prepeljali v bolnišnice v Viseuju, Tondeli, Gouveiji in Penalvi, reševalna akcija pa se je zavlekla pozno v noč. Železniško ravnateljstvo je odredilo strogo preiskavo. Na kraj nesreče je dopel tudi portugalski državni poglavar Eanes.

Slovo od žrtev sobotne nesreče

TRST — Številni prebivalci Opčin in drugih krajev so se včeraj poslovili od tragičnih žrtev sobotne nesreče Franca Dolenca, Vincenca Miliča, Ivana Sosiča in Rudija Vremca. Pogrebni sprevod je krenil ob 11. uri iz tržaške mrtvašnice do Opčin, kjer je množica ljudi še zadnjič pozdravila svoje štiri nesrečne prijatelje, znance in vaščane, ki so jih položili v skupni grob na openskem pokopališču.

NA 5. STRANI

Košarka: Stefanel in Cibona v finalu

TRST — Na sinočnjem velikem košarkarskem turnirju v Trstu za trofej Lotto je prišlo do velikega presenečenja. Tržaški Stefanel je namreč po zelo požrtvovalni igri in odličnem nastopu Američana Sheltona zaslužno premagal favorizirano moštvo milanskega Simaca (92:83). Drugi finalist za prvo mesto pa je zagrebška Cibona, ki je tesno odpravila rimsko Bancoromo (94:93). Finalni tekmi bosta drevi ob 20.00 (3. mesto) in ob 21.30 (1. mesto).

NA 10. STRANI

KMETIJSKI DNEVI 1985

v Kulturnem centru F. Prešeren v Boljuncu od 12. do 16. septembra

● Avtonomija

NADALJEVANJE S 1. STRANI

mer videmske pokrajine. Nedržavne izobraževalne pobude dajejo celotni manjšini še veliko več: njih aktivnost predstavlja tisto živo silo v naši skupnosti, ki je na probleme odgovorila s konkretnimi poskusi uresničevanja potreb in zahtev. To je tista sila, ki daje dodatno jamstvo, da ne bomo znali v bodoče le ohranjati, kar že imamo, ampak bomo to sposobni še razvijati, da smo kot skupnost sposobni odgovorjati na potrebe, ki nastajajo tako znotraj naših struktur, kot tudi izven njih.

Ta optimistična ugotovitev je danes pomembna, kajti novo šolsko leto bo zahtevalo veliko te ustvarjalne energije. Poleg vseh odprtih vprašanj na izrazito šolskem področju, kot so nekatere osnovne reforme, nas čaka še glavni problem našega izobraževanja, ki ga kot skupnost potrebujemo in zahtevamo; avtonomija slovenske šole, kot pogoj, da lahko izobraževanje v popolnejši meri izvaja svoj namen.

PAVEL STRANJ

● Seminar

NADALJEVANJE S 1. STRANI

domestiti dela, načrtov in bolj ali manj očitnih namenov, ki jih imajo politiki, diplomati, vojaški veljaki, oblastniki in jedra oblasti. Zagotovo pa moreta in morata, pa četudi brez retoričnih iluzij, prispevati k temu, da vzklijejo in obrodé semena miru, medsebojnega človeškega spoznavanja ter spoštovanja do sebe, drugih in do sveta,« je naglasil tržaški šolski skrbnik, ter se ob koncu zahvalil vsem, ki so pripomogli k uspehu seminarja.

»Vsaka manjšina je v prvi vrsti odvisna od družbenih razmer, v katerih živi, te razmere pa poleg drugega pogojujejo tudi razvoj manjšinskega šolstva. Prav šolstvo pa je po svoji dialektični zakonitosti tisto gibalno, ki lahko spreminja družbene razmere. Zato je važno, kakšno je to šolstvo, njegova socialna in kulturna vloga je mnogo večja, kot se je včasih zavedamo,« je v svojem pozdravu med drugim dejal predsednik Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije Tine Zorič. »Kvalitetna šola poraja tudi kvalitetne sadove in prepričan sem, da je letošnji vpis v vrtnice in v prve razrede osnovne šole na Tržaškem odraz zaupanja v to šolo,« je nadaljeval Zorič, ki je nato poudaril pomen učiteljevega dela in znanja. Prav na teh seminarjih so se v 21 letih izmenjale številne generacije vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev, ki so s svojim delom in prizadevanjem dale pečat slovenski šoli to stran meje in pripomogle k njeni pedagoški in didaktični rasti,« je ugodno ocenil dosedanje seminarje za slovenske šolnike predsednik Zorič.

Ob koncu uradnega odprtja je voditeljica seminarja ravnateljica Laura Abrami orisala potek in teme letošnjega seminarja. Po predavanjih za vzgojitelje in za učitelje, ki so se že iztekla v prejšnjih dneh, bodo prihodnji teden na vrsti predavanja za profesorje nižjih in višjih srednjih šol.

● Zdravstvo

NADALJEVANJE S 1. STRANI

milijard lir, je bil finančni minister Visentini previdnejši. Še previdnejši pa je bil zakladni minister Gorja. Medtem pa morajo stranke sprejeti svoja stališča. Največje zanimanje vlada v tem trenutku za Krščansko demokracijo, tudi glede na zadnje spore, ki so prišli do izraza znotraj te stranke. Vodstvo KD se je sestalo že sinoči in seja se bo verjetno nadaljevala danes. Vsekakor pa je ozačje precej napeto. O predlogih Gorje se je medtem včeraj izrekel tudi podpredsednik vlade Forlani, ki je soglašal s tistimi kritiki, ki očitajo zakladnemu ministru, da je posredoval javnosti podatke, o katerih se vlada še ni izrekla. Skratka kaže, da skuša Forlani posredovati za izgladitev spora, vendar s stališči, ki so zelo blizu Piccoliju in vsem tistim demokristjanom, ki se izrekajo za ohranitev javnih socialnih storitev.

Včeraj je prišlo tudi do srečanja med vlado in sindikati. Predsednik vlade Craxi je v palači Chigi sprejel Lamo, Marinija in Benvenuto, ki so pred kratkim zahtevali srečanje o finančnem zakonu. Govorili pa so, kot kaže, predvsem o vprašanju cene dela. Tu je Craxi pozval sindikate, naj pride v čimkrajšem času do pogajanj z delodajalci. Kot znano, so ta pogajanja zastala zaradi togega stališča industrijev o decimalkah, vendar bi utegnulo vodstvo Confindustrie na svoji današnji seji to stališče nekoliko omiliti. Kar pa zadeva finančni zakon, so predstavniki sindikalne federacije izrazili zaskrbljenost zaradi govorov o radikalnem krčenju socialnih izdatkov, končno oceno pa so si pridržali do objave besedila zakona.

BOJAN BREZIGAR

Medtem ko velekapital išče stike s temnopolto večino

Južnoafriški režim v hudih težavah: črncem bi lahko vrnili državljanstvo

JOHANNESBURG — Južnoafriška policija je ubila štiriletno dekletce, ki se je nič hudega sluteč igralo na vrtu pred svojim domom v črnem satelitskem mestu Atteridgeville pri Pretorii. Po vsem sodeč varnostne sile izgubljajo živce, kar še poveča napetost. Včeraj so agencije ponovno poročale o izgredih, o požigih in protestnih manifestacijah. Te vesti pa bodo kaj kmalu presahnile, saj rasistični režim že proučuje možnost, da bi zaradi laži in namernega izkrivljanja dogodkov prepovedale poročanje tujih dopisnikov.

Položaj pa je po vsem sodeč še bolj dramatičen kot je to razvidno iz agencijskih vesti. Saj drugače ne moremo razumeti včerajšnje napovedi južnoafriškega predsednika Bothe, da bi lahko vrnili južnoafriško državljanstvo 10 milijonom črncem, ki so jim ga odvzeli z ustanovitvijo štirih »samostojnih« črnih bantustanov (Transkei, Bophutatswana, Venda in Ciskei). Botha pa je takoj pristavil, da bodo sklep sprejeli na referendumu, na katerem bodo seve-

da sodelovali samo belci.

Ti prvi znaki odpiranja pa ne morejo pomiriti temnopoltega prebivalstva, ki odločno zahteva odpravo rasne diskriminacije, preklic izrednega stanja in osvoboditev priprtih črnih voditeljev. Nobelov nagradenec za mir, johannesburški anglikanski škof Tutu, je včeraj zagrozil, da bo organiziral enotedensko nenasilno splošno stavko, če ne bo režim umaknil svoje soldateske iz črnih predmestij in

mest.

V kakšnem položaju se nahaja južnoafriško gospodarstvo pa zgovorno dokazuje vest, da se bodo jutri v Zambiji južnoafriški poslovneži sestali s predstavniki prepovedanega African National Congress, da bi dobili skupni jezik glede bodočnosti Južnoafriške republike. Kapitalistom je že začela presedati burska rasistična trma, ki je glavni vzrok sedanje krize v državi. Velekapital je spoznal, da mu

zaradi neredov in nezaupanja sveta kopnijo dobički.

Položaj je torej skrajno dinamičen. Pretoria se je znašla v nepojmljivih težavah. V težavah pa so tudi drugje po svetu, kjer javna mnenja zahtevajo konkretnije sankcije in ne le simbolične. Med drugim so vedno bolj glasne zahteve naj bi bojkotirali veliko nagrado formule ena, ki bo v prihodnjih dneh v Južni Afriki.

Nadaljujejo se neredi v Birminghamu

LONDON — V črnih predmestjih angleškega mesta Birmingham so se tudi prejšnjo noč nadaljevali spopadi med temnopoltnimi mladinci in policijo. Prisotnost več kot tisoč 400 policistov je preprečila, da bi se spopadi ponovno sprevrgli v pravcato mestno bitko, vseeno pa so v teku noči našli kar 157 nasilnih dejanj, ropov in tatvin, požigov in spopadov. Zabeležili so 33 ranjenih, med temi 18 policistov, 92 oseb pa so aretirali.

Angleška policija ima zaenkrat stanje pod nadzorom, vendar obstaja zaskrbljenost, da bi se nemiri ne razširili. Včeraj so namreč nekaj omejenih spopadov med belo in črno mladino na eni ter policijo na drugi strani zabeležili tudi v Liverpoolu. V Birminghamu so se sorodniki včeraj aretiranih nasilnežev pred sodiščem, kjer je potekalo prvo zasliševanje, fizično spopadli s policisti.

Grličkov in Rožič o vlogi SZDLJ in družbenem načrtu SFRJ do 1990

BEOGRAD — Na včerajšnji seji zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije so zaznamovali dva pomembna jubileja Socialistične zveze — 5 desetletij dela in 40. obletnico prvega kongresa te organizacije. O jubilejih je govoril predsednik zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva dr. Aleksandar Grličkov.

Drugi, delovni del seje je bil namenjen razpravi o osnutku družbenega načrta Jugoslavije za obdobje do leta 1990. O nalogah Socialistične zveze in o javni razpravi o tem dokumentu je govoril dr. Marjan Rožič, ki je dejal, da srednjeročnega načrta razvoja države ne bo tako enostavno mogoče uresničiti.

Socialistična zveza bo zato pripravila javno pravno o načrtih srednjeročnega razvoja, od tistih, ki jih sprejemajo v temeljnih organizacijah združenega dela, do družbenega načrta države. Da bi to delo potekalo tako kot mora, bo skrbelo predsedstvo zvezne konference Socialistične zveze.

»V času uvajanja delavskega samoupravljanja leta 1950 in ustavne reforme leta 1953 smo se srečavali s težnjami, da bi v politični praksi in organiziranosti Socialistično zvezo kot naslednico Ljudske fronte u-

smerjali v vlogo transmisije Zveze komunistov, po drugi strani pa v oživiljanje večstrankarskega sistema. Toda socialističnemu samoupravljanju in delegatskemu sistemu ne ustreza ne prva ne druga tendenca, zato se nenehno vsiljuje obračun z obema težnjama. Po besedah Aleksandra Grličkova je Socialistična zveza koncipirana kot negacija tako enopartijskega kot večstrankarskega monopola, torej kot zveza vseh socialističnih, samoupravno usmerjenih sil, v katerih se uresničuje soočanje in usklajevanje različnih interesov in na njih temelječih spoznanj.«

Dr. Marjan Rožič pa je med drugim dejal: »V javni razpravi o osnutku srednjeročnega načrta Jugoslavije bo nujno jasneje odgovoriti na številna vprašanja — ali so predvidevanja stvarna, ali se dovolj obračamo proti razvitemu svetu. Ali načrt temelji na ekonomskih motivih in gospodarstvu ali pa na povprečju. Ali bo razvoj našega gospodarstva v prihodnje omejen zaradi ozdravitve našega gospodarstva. Odgovori na takšna in podobna vprašanja niso čustveno spodbujeni, ampak zahtevajo natančen načrt razvoja, ki mora temeljiti na sistemskih in drugih pogojih. To pomeni, da mora biti načrt protiinflacijsko usmerjen in da mora izhajati iz vsebinskih sprememb v načinu dela in življenja.« (dd)

Nasprotovanje protisatelitskemu poskusu ZDA

NEW YORK — Skupina znanstvenikov in štirje poslanci demokratske stranke so sprožili pravni postopek, da bi v zadnjem trenutku preprečili preizkus protisatelitskega orožja. V terek so postopek sprožili pred zveznim sodiščem v Washingtonu, kot Reaganova »dokumentacija« o poskusu nasprotuje lanskoletnim kriterijem, ki jih je sprejel kongres ob odobritvi proračuna za obrambo.

Parlamentarci zatrjujejo, da bi moral predsednik Reagan dokazati neodložljivo nujno za varnost države, obenem bi moral dokazati, da to ne bo škodovalo ameriško - sovjetskemu sporazumu o protibalističnih sistemih.

»Združenje zaskrbljenih znanstvenikov«, kot se imenuje skupina, ki je sprožila pravni postopek, je obenem poudarilo, da Reaganova administracija ne vlaga vseh potrebnih naporov v dogovarjanju s Sovjetsko zvezo.

Magnago pred obiskom Sinowatza v Italiji

RIM — Danes pride na tridnevni uradni obisk avstrijski kancler Fred Sinowatz. Gre za prvi uradni obisk kakega avstrijskega ministrskega predsednika v Italiji po vojni, sicer pa se bo Sinowatz oddolžil s tem za obisk, ki ga je februarja lani opravil na Dunaju Craxi. Tedaj so bili položeni temelji za ponoven zagon dvostranskega sodelovanja, ki se bodo še utrdili, kot piše v noti Palače Chigi, s podpisom sporazuma o poenostavitvi carinskih in drugih obmejnih formalnosti, kar bo pospešilo trgovinske in turistične tokove med sosedama.

Zelo verjetno si bosta Craxi in Sinowatz tudi »izmenjala informacije o stopnji izvajanja operativnega koledarja za Južno Tirolsko«. Vodja južnotirolske ljudske stranke SVP Silvius Magnago je v tej zvezi izjavil: »Če se po razgovorih med Craxijem in Sinowatzom južnotirolski avtonomni statut ne bo začel v celoti izvajati, bo nastala v odnosih med nemško govorečim prebivalstvom Bocna in Merana ter Rimom kriza.« Magnago je izrekel željo, da bi srečanje prispevalo k zbolšanju političnega vzdušja v Bocnu, ki »zdaj ni ravno najboljšo« in dodal, da po Craxijevem obisku na Dunaju »ni bilo nobenega napredka« glede važnih odprtih vprašanj, kot je npr. raba nemščine v javnih uradih, zlasti na sodiščih.

Sinowatz se bo sešel tudi s Cossigo, Fanfanijem, Jottijevo in papežem.

Hčerka predsednika Duarteja žrtev ugrabitve v Salvadoru

SAN SALVADOR — Skupina obojnih mož je v salvadorski prestolnici ugrabila hčerko predsednika republike Napoleona Duarteja, 30-letno Ines Guadalupe Duarte De Navas. Do ugrabitve je prišlo v popoldanskih urah v bližini univerze. Ugrabitelji so ustavili terensko vozilo, na katerem se je pripeljala Duartejeva, in streljali na osebni straži ženske, ki so jo takoj zatem s silo spravili v drug avtomobil in zbežali. Ena od osebnih straž je bila pri priči ubita, drugi agent pa je kasneje izdihnil v bolnišnici.

Policija in vojska sta takoj postavili cestne bloke, vendar kljub uporabi velikega števila mož in tudi heli-

kopterjev zaenkrat še ni sledu za ugrabitelji. Domnevajo, da so drzno akcijo izvedli levičarski gverilci, toda doslej salvadorska osvobodilna fronta še ni uradno prevzela odgovornosti za ugrabitev.

Ines Guadalupe Duarte je vodila zasebno radijsko postajo družine Duarte in je ob lanskih predsedniških volitvah pripomogla k očetovemu uspehu.

Tako vlada kot salvadorska Krščanska demokracija sta odločno obsodili ugrabitev in izrekli solidarnost predsedniku. S solidarnostno izjavo se je oglasil tudi ameriški predsednik Reagan, ki je Duarteju takoj ponudil pomoč pri iskanju ugrabiteljev.

Orlon

od 6. do 15. septembra na pordenonskem sejmu novi proizvodi, nova tržišča, nove ideje.

39. mednarodni pordenonski vzorčni velesejem

od 6. do 15. septembra 1985

Urniki:

ob delavnih: 15.30-23.00

ob sobotah in praznikih: 9.30-23.00

Jutri uradna otvoritev Kmetijskih dnevo

BOLJUNEC — Valorizirati ta primarni sektor in stimulirati mladino, da bi se posvetila delu na zemlji: v teh besedah bi lahko strnili pomen 5. Kmetijskih dnevo, ki jih bodo uradno otvorili jutri ob 11. uri, ob priložnosti deželnih in krajevnih oblasti z okroglo mizo na temo »Kmetijstvo in teritorij«, v kulturnem središču France Prešeren v Boljuncu. Prireditev, ki bo trajala do ponedeljka, prirejajo občine Dolina, Trst, Milje, Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor pod pokroviteljstvom avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine, Kraške gorske skupnosti, tržaške Pokrajine in tržaške Trgovinske zbornice.

Ta hvalevredna prireditev, ki se je porodila na pobudo prizadevnih upraviteljev dolinske občine in je nato presešla občinski okvir ter iz leta v leto zadobila širši pomen in se uveljavila tudi izven meja tržaške pokrajine, nudi priložnost za razmislek

o stanju tega sektorja, je pa tudi priložnost za poklicno ažuriranje vseh tistih, ki na zemlji delajo in seveda tudi njihov praznik z obveznimi kioski z domačo jedjo in pijačo, na katerega so vsekakor vabljene tudi tisti, ki zemlje ne obdelujejo.

Ze tema uvodne okrogle mize kaže, da so prireditelji letošnjih Kmetijskih dnevo največjo pozornost posvetili skrbi za ohranjanje teritorija, seveda z vidika raznih kmetijskih dejavnosti. In prav ta povezava med kmetijstvom in teritorijem je v tržaški pokrajini zaradi njene geografske lege še toliko važnejša, pri čemer je treba upoštevati, da je bilo to ozemlje mnogokrat podvrženo nasilnim in nesmotrnim posegom, ki so kmetijskemu sektorju zadali hude udarce. Razlašcene so bile velike rodovitne in obdelane površine, na obzorju pa se ponovno porajajo novi poskusi razlašcanj, seveda s »tehničnimi« argumentacijami in pod pretvezo družbene koristi. Pri tem pa se sploh ne upoštevajo interesi neposredno prizadetih.

Tudi zaradi tega še nerazčiščene vprašanja, ki bo nekako povezovalo celotno prireditev, so Kmetijski dnevi z vsemi ostalimi pobudami, ki so stali prireditelje, sodelavce in razstavljalce veliko truda, velike važnosti in zaslužijo največjo pozornost.

Letos novost: neposredna prodaja vina

V okviru Kmetijskih dnevo bo letos novost, da bodo kmetje neposredno prodajali svoje vino, ne bo torej več »monopola« enega samega vina kot pred leti, temveč bo na razpolago večje število primerkov, tako da bodo imeli obiskovalci možnost kritično oceniti razne sorte vin. Da bi poizvedeli, kaj mislijo vinogradniki o tem, smo se podali k vinogradnikom iz Boršta in Zabrežca in jih povprašali za njihova mnenja.

MARIO SANCIN, Zabrežec:

Kmetijske dneve so začeli prirejati pred petimi leti z namenom, da bi ovrednotili in spodbudili kmetijstvo v naših krajih; kaj mislite vi o tej pobudi?

Škoda, da niso začeli organizirati Kmetijskih dnevo že pred 20 leti. Ljudje so na Kmetijskih dnevih spoznali precej novosti na področju kmetijstva. Vinogradniki so si začeli urejati in modernizirati kleti. Bili so takoj navdušeni nad novimi tehnološkimi postopki za pridelovanje vina.

Letos bodo vinogradniki prodajali sami svoje vino, kakšno je vaše mnenje?

Pravilno je, da so uvedli ta nov sistem za prodajo vina, saj lahko samo tako ovrednotimo kmetovo delo.

PRESS CENTER

KMETIJSKIH DNEVOV

Tel.: 040-228 697

URAD ZA

INFORMACIJE

Tel.: 040-228 490

DANES, 12. septembra

ob 17.00

Odrpje sejma

ob 20.30

Predstave, igre in zabave

Domača kuhinja

Kaj menite pa o letošnji letini?

Letos smo z letino lahko zadovoljni. Grozdje je lepo in zdravo. Nismo pričakovali, da bo trgateg tako zgodaj. Suša je zelo malo prizadela grozdje in tudi zaradi pozne pomladi ni bilo večjih težav.

Tudi ZDRAVKA PAVLIČA iz Boršta smo povprašali, kaj meni o Kmetijskih dnevih kot pobudi.

To je zelo hvalevredna pobuda, ki veliko prispeva k uveljavitvi in razvoju kmetijstva v naših krajih. Ob tem bi še posebno poudarili, da bi moral biti aktivnejši, kdor ima nekaj zemlje in še posebno mladina, ki predstavlja našo bodočnost. Manifestacija je bogata in široko zasnovana. To pobudo bi morale podpreti tudi oblasti, posebno s finančnimi prispevki.

Tudi vi boste prodajali svoje vino na Kmetijskih dnevih, kaj mislite o tej novosti?

Pobuda je vsekakor veliko zadoščene za kmeta, njemu je treba prepoznati vso iniciativo. Pravilno je, da imajo kmetje možnost prodaje svojega pridelka.

No, nazadnje pa še dve besedi o letošnji letini.

Letošnji pridelek bo po mojem mnenju dober, vreme je zelo ugodno in tudi dež je prišel ob pravem času. Trgateg verjetno ne bo tako bogata kot lani, bo pa gotovo bolj kakovostno grozdje.

Kot v mravljišču...

Na prizorišču Kmetijskih dnevo v Kulturnem centru F. Prešeren v Boljuncu je danes kot v velikem mravljišču, kajti za jutri, ko bo stekla uradna otvoritev manifestacije, mora biti vse v najlepšem redu. Sejmarji in razstavljalci se nameščajo na njim določenem prostoru, tehniki nameščajo razsvetljava, ozvočenje in prevajalske naprave, odgovorno osebe za posamezne sektorje pa že sprejema štirinožne in krilate goste, znotraj gledališča rastejo stojnice in šanki, v uradu za informacije pa neprenehoma brni telefon. Danes pod večernim svetlobnim svetlobo.

URNIK SEJMA

DANES,	12.9.:	od 18.00 do 22.00
petek,	13.9.:	od 8.30 do 22.00
sobota,	14.9.:	od 8.00 do 23.00
nedelja,	15.9.:	od 8.00 do 22.30
ponedeljek,	16.9.:	od 8.30 do 22.00

čer bodo prišli že prvi obiskovalci in Kmetijski dnevi 1985 bodo polno zaživeli, kakor pač mora zaživeti pravi sejem.

Tako tudi na Kmetijskih dnevih ne bo manjkalo zabave. Že nocoj ob 20. uri bodo nastopili Veseli godci iz Boljunca. Ansambel je poznan in priljubljen, saj je skoraj ni šagre, na kateri bi se ne oglašili njegovi zvočki. Sestavljajo ga domačini iz Boljunca in okoliških vasi, zato tudi deluje domače, razposajeno in kdor se zavrti ob glasbi Veselih godcev, pozabi na skrbi in se prijetno razvedri...

Jutri na Kmetijskih dnevih

ob 11.00 — URADNA OTVORITEV

Spregovoril bo predsednik Pripravljalnega odbora BORIS MIHALIČ

Okrogla miza na temo: Kmetijstvo in teritorij. Uvodni referat prof. Mario Prestamburgo z univerze v Trstu. Okroglo mizo bo vodil predsednik KGS Miloš Budin (poskrbljeno za simultano prevajanje)

ob 20.00 — Predavanje: Vpliv fitofarmaceutskih pripravkov na okolje in prehrano. Predavatelj prof. dr. Jože Maček z univerze v Ljubljani

NA URADNEM OBISKU

Generalni konzul Drago Mirošič v deželi Veneto

TRST — Novoizvoljeni predsednik deželnega sveta dežele Veneto Francesco Guidolin je v ponedeljek sprejel v Benetkah jugoslovanskega generalnega konzula v Trstu Draga Mirošiča. Guidolin in Mirošič sta govorila med drugim o možnostih nadaljnje vsestranskega sodelovanja med deželo Veneto ter jugoslovanskimi republikami, predvsem SR Slovenijo in SR Hrvatsko tako na bilateralnem področju, kot v okviru delovne skupnosti Alpe-Jadran.

Govor je bil tudi o obisku, ki ga bo delegacija deželnega sveta dežele Veneto opravila v Sloveniji v prihodnjih mesecih, kot tudi o okrogli mizi, ki bo v začetku oktobra v Ljubljani, kjer bo govor o vlogi predstavniških in izvršilnih organov iz različnih področij družbenega življenja. Generalni konzul Mirošič je v ponedeljek obiskal tudi novega župana Benetk dr. Nerea Laronija.

Tržaški planinci na srečanje s koroškimi brati

V nedeljo se je večja skupina članov Slovenskega planinskega društva iz Trsta podala na planinski izlet na Koroško, da bi, po svojih močeh in v odmerjenem časovnem razdobju seveda, približe spoznala slovensko koroško stvarnost in se srečala z nekaterimi predstavniki tamkajšnje slovenske kulturne stvarnosti. Izlet je vsestransko popoldnoma uspel, saj so planinci »osvojili« Obir (2142 m), poleg tega pa se še srečali z zgoraj navedenimi predstavniki.

»Odprava« šestindvajsetih tržaških planincev se je pod vodstvom odbornika SPDT Lojzeta Abrama, ki je izlet organiziral in ga nato brezhibno vodil (po njegovi zaslugi se je celo v temeljih zamajala pri zamejskih Slovencih tako zakoreninjena tradicija »slovenske točnosti«, tako da je moral nevedeti, ki ni bil seznanjen z novimi »vojaško-nemškimi« načeli točnosti kar sam odrniti na Koroško...), že navsezgodaj, ob temi, podala na pot. Pot, ki je vodila po novi slovenski avtocesti in nato preko Jezerskega prelaza v Železno Kaplo, od tam pa še po ozki soteski Obirščice do prelaza Šajda, kjer se je začela pešpot na koroški planinski očiak Obir.

Čisto vsi so se odločili za daljšo pot na vrh gore, ki je potekala najprej po gozdu, nato pa po planem prav do vrha. Vreme je bilo planincem naklonjeno, saj ni bilo pripekajočega sonca (pravzaprav sonca sploh ni bilo...), tako

da so točno opoldan, pač po napovedanem programu, stopili na vrh. Takrat je mraz nekoliko pritisnil, razgled pa je bil lep, a za naše zamejske oči nenavaden. Saj je bila na dlani Koroška s svojimi jezeri in jezerci, s srebrno lesketo obdelano nižino ter z griči, hribi in gorami prav na dnu, da jih komaj zaslušiš. Na drugi strani pa Slovenija s svojimi gorami. Vsak je spoznal veličastno maso Trigraha, Mangrta, Krna v daljavi, čisto blizu pa Kamniške Alpe in Košuto. Žal je časa primanjkovalo, tako da je bil povratek z vrha skupno s predsednikom Slovenskega planinskega društva iz Celovca Francijem Kropivnikom in jugoslovansko konzulko iz Celovca Marijo Škorjakovo, po planinsko Mojco, ki sta se zamejskim planincem pridružila prav na vrhu Obirja, skoraj takojšen.

Sestop je trajal skupno skoraj tri ure (le malo manj od vzpona, ki je potekal po drugi poti), potekal pa je mimo Kapelške kočice po Pistotnikovem svetu spet do sedla Šajda, kjer so samevali avtomobili. Družabno srečanje in krajši, a prirčen družabni program, skupno s koroškimi brati je bilo pri Kovaču na Obirskem. Poleg zamejskih planincev so bili tam prisotni predstavniki obeh tamkajšnjih slovenskih kulturno-prosvetnih organizacij.

Med običajno izmenjavo daril je prvi spre-

govoril Franci Kropivnik, ki je v imenu SPD iz Celovca poudaril pomen takih srečanj, ki pa naj bi postala vsakoletna tradicionalna. Le tako bi se stiki obdržali in s časom popestrili. Predsednik Slovenskega prosvetnega društva Zarja iz najbližjega večjega kraja Železne Kaple Miha Travnik je podal krajši, a sistematičen in popoln preizkus življenja koroških Slovencev, ki se še vedno otepajo z najrazličnejšimi težavami, ne nazadnje pred nacionalistično gonjo nazadnjaških sil na Koroškem ter apeliral na solidarnost med manjšinci. Na srečanju je bil še prisoten tajnik prosvetnega društva Obir z Obirskega Emanuel Polanšek, sin Valentina Polanška.

In prav to srečanje je bilo posvečeno med drugim tudi velikemu sinu Koroške, prosvetarju, pesniku, pisatelju, učitelju itd. Valentinu Polanšku, ki so ga pokopali pred tednom dni v Železni Kapli. Kako vse drugačno, bolj številčno in bolj vedro bi bilo to srečanje brez te smrti duhovnega vodje tamkajšnjih koroških Slovencev, ki bi se tega srečanja prav gotovo radi udeležili!

Povratek s Koroške je bil dokaj hiter. Ob temi še postanek v Medvodah na večerji, kar je pomenilo tudi konec izleta v največji sproščenosti in vedrini. Ko pa je potekal brezhibno in je bil tako ploden, saj se bodo od sedaj naprej stiki s koroškimi brati še obnavljali in množili.

DUŠAN JELINČIČ

MIŠKO KRANJEC

Povest o dobrih ljudeh

97.

Vendar ji ni nihče tega niti malo zameril. Nasprotno, na vse je leglo nekaj težkega. Čutili so, da so sami krivi, da se je Marta naveličala življenja med njimi. Niso je znali pridržati, niso ji znali ustvariti tistega, kar bi jo bilo zadovoljilo, kar bi ji bilo nadomestilo željo po svetu. Marta je pomenila lepoto, tisto čudovito lepoto, ki se rodi tako redko. In ta lepota je zapustila njihovo zavetje.

Zdi se, da je lepota umrla. Po tej lepoti bodo vsi žalovali morda do smrti. Marta ni prizadela bolečin samo Ivanu, ki se je moral zdaj spet in spet vprašati, ali ni bil morda sam kriv vsega, temveč prav tako Katici, a nič manj Koščerovi Ani, ki ne najde v ničemer več tiste radosti, kakor jo je čutila prej v vseh stvareh; prav tako je obmolnil Jožef. A nič manj ne žaluje po njej Peter, ki se za čudo še vedno obira pri Koščerovi hiši in se mu nikamor ne mudi, čeprav je prej toliko govoril, da bo moral na pot. Videti je, da ga nikje ne pogrešajo.

Samo Ivan govori o svetu, kamor pojde kmalu, zakaj njive prav lepo zelenijo in tu je čas, ko se bo začelo pravo pomladno delo.

Katica in Peter se še nista odločila, ali pojdetata po svetu ali ostaneta še dalje v tej hiši, da bi kakorkoli že krajšala samotne ure starima Koščerovima. Zdi se, da se tema nikamor ne mudi.

Vendar je pomlad tu in potrebno je, da vsakdo misli, kaj bo počel prek poletja. Zakaj pomlad ne pomeni samo lepote in življenja, temveč tudi začetek dela in šele jeseni pride čas, ko bo vsakdo lahko mislil ali celo moral misliti, kam bi se zatekel, da bi laže preživel zimo.

Ljudje na tem otoku niso pričakovali nič posebnega več, vsaj nič razburjivega. Tiha zgodba, ki se je razpletla med Korenovo Marto in med Petrom Koščerco, se je zaključila. Marte ni več. Utonila je v svetu. Umrla je za njo vsaka sled. In Petra Koščerca ni bilo, tistega namreč, ki je bil kriv vse te zgodbe in te nesreče. Najsi je Jožif slutil v tem Petru svojega razbojniškega vnuka in najsi je bila Katica o tem še tako prepričana, ta Peter ni v ničemer predstavljal onega Petra Koščerco, niti ni bil njegova senca. Tega so imeli na svoj način rajši kakor onega, ker je bil mirnejši, manj gosposki, ker je malo govoril in se tako do brodušno nasmihal vsemu in vsakomur.

Kaj naj se še zgodi med ljudmi, kakor so ti, ki so ostali v tem kotočku sveta, kamor ne prihajajo ljudje, kamor vodi samo ozka pot, kamor se zatekajo samo divje živali, kamor priletijo drobne ptice, ki pojo?

Marta je ponesla ljubezen s seboj v svet, odnesla nemir, odnesla velike želje in za te kraje prevelike načrte. To, kar je ostalo, je majhno, kakor so mali ljudje, ki še kaj želijo in ki delajo načrte za najbolj borno prihodnost. Zakaj Ivanova želja in volja, da postavi prihodnje leto tu tolikšno hišico, kakršna je Koščerova, kajpa iz blaga, ne spada med velike stvari na svetu in ne bo pomenila nič več, kakor da bo ob zimskih večerih padala skož okna svetloba privite svetilke, da bodo ob hudi zimi prihajale srne k hiši po hrano, da bodo brskalaj fazani v slami po zrnju in da se bo

morda vseh deset let zatekel sem zašli potnik, kakršen je ta tujec Peter.

Načrti, ki jih ima Katica, so še mnogo manjši; eno samo stvar nosi poslej v srcu: da bi se ji posrečilo kdaj spraviti očeta z materjo; zakaj prepričana je, da bosta z očetom nekoč, kjerkoli že v svetu, našla mater. In še eno željo ima: da bi mogla samo še enkrat zapeti svetu tako, kakor je zapela nekoč dobremu organistu. — In da bi nekoč rekla Petru Koščerco lepo, skrivnostno besedo. Zakaj izkazalo se je, da se Peter Koščerco, seveda ta Peter, ki posedata tu na soncu, ni dogovoril z Marto in ni pobegnil z njo. Katica ve, da je sicer govoril z Marto, da ji je povedal, da je on tisti, ki ga išče, le da mu mati ni verjela. Zato bi mu rada rekla eno samo besedo. Toda povedala bi mu rada še nekaj drugega, zakaj Peter je z njo tako dober kakor nihče na svetu. Poseda pri njej in vse, kar si še želi, je, da ji včasih reče:

»Katica, zapoj mi kaj lepega!«

Zdi se, da je to še edino, kar še želi ta čudni Peter: posedati tu na soncu, delati kaj malega in se potem zamisliti ob Katičinj pesmi. Saj zdaj, ko je pomlad, tudi drugi nimajo več mnogo časa za njeno pesem. Vprašanje, kdaj in kam pojde, ne spada v načrte, temveč je, kakor kaže videz, mnogo bolj odvisno od golega naključja.

In kakšne načrte naj imata Jožef in Koščerova Ana? Najbližji je ta, da bi po veliki noči praznovala petdesetletnico poroke, potem pa da bi dočakala jesen, da bi videla nekatere stvari še enkrat in se jih še enkrat dotaknila. Kaj več res ne smeta želeti; to pa je v božjih rokah in ako se bog ozre nanju, jima bo morda podaril še prihodnjo pomlad. Ako pa ne, hvala mu tudi za to, kar je daroval starcema doslej.

Slovenske šole bodo letos obiskovali 2.703 šolarji Danes prvi dan pouka

Šole bodo danes ponovno odprle vrata našim šolarjem. Po skoraj tromesečnem poletnem premoru se bodo učenci osnovnih šol in dijaki nižjih in višjih srednjih šol vrnili v šolske klopi in snaskočili novo šolsko leto. Uvod v pouk bodo tudi letos tradicionalne šolske maše, po katerih se bodo šolarji zbrali na posameznih šolah in dobili vsa potrebna navodila za naslednje dni.

Današnji dan bo gotovo nadvse slovesen za naše prvošolčke. Letos bo prvič prestopilo šolski prag 179 naših otrok. Po mašah se bodo v spremstvu staršev (mamiče bodo verjetno bolj številne od očkov) podali v šolsko poslopje in posedli v klopi. Mnogi se bodo med seboj poznali že iz vrtca; za te bodo vsaj prvi dnevi šole nekakšno nadaljevanje življenja v vrtcu. Tisti, ki pa niso obiskovali vrtca (le-teh je dokaj malo), se bodo spoznali z novimi prijateljčki, vrstniki, s katerimi bodo odslej delili svoje novo šolsko življenje.

Pred šolami bo danes ponovno vse živo

V prvih dneh bo pouk na šolah okrnjen. Do ureditve urnikov in imenovanj vseh profesorjev bodo imeli tudi na nižjih in višjih srednjih šolah skrajšan pouk, na šolah s podaljšanim urnikom pa bo normalen pouk stekel šele po začetku šolske refekcije.

Na Tržaškem bodo letos obiskovali slovenske šole skupno 2.703 šolarji, to je točno sto manj kot lani. Če je ta upad zaskrbljujoč (a ga je bilo pričakovati zaradi velikega demografskega padca), pa je število vpisov v prve razrede osnovnih šol kar se da spodbudno. Te razrede bo obiskovalo kot rečeno 179 otrok, to je 14 več kot lani. Ti podatki so še toliko bolj razveseljivi, če pomislimo, da se je število vpisanih v prve razrede italijanskih šol zmanjšalo za 280 enot.

Današnji dan pa ne bo pomemben le za šolarje, temveč tudi za otroke, ki obiskujejo otroške vrtce. Danes namreč odpirajo vrata tudi državnim vrtci in tržaški in devinsko-nabrežinski otroški vrtci. V zgonski občini se je začel pouk v vrtcih že v začetku septembra, v miljskem vrtcu pa bo stekel v ponedeljek, 16. septembra.

Tudi na področju otroških vrtcev beležimo po eni strani upad skupnega števila otrok (letos bo vrtce obiskovalo 456 otrok, lani jih je bilo 480), po drugi strani pa narašča število malčkov, ki bodo obiskovali prvi letnik (letos 167 otrok, lani 158). Tudi ta podatek je seveda spodbuden.

Število dijakov nižjih srednjih šol se je nekoliko zmanjšalo, dokaj pomembno pa je dejstvo, da se je v prve razrede teh šol vpisalo 270 otrok. V prve razrede osnovnih šol se je pred šestimi leti vpisalo 273 malčkov, kar kaže, da praktično ni bilo osipa pri prehodu z osnovne na nižjo srednjo šolo.

Število dijakov višjih srednjih šol se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za 20 enot. Ta porast jasno dokazuje, da te šole še ne občutijo negativnih učinkov demografskega padca.

Izjemen gost letošnjega seminarja za šolnike

Dr. Maticetov o ljudskem izročilu

Slovenski šolniki so imeli včeraj v svoji sredi izjemnega gosta: pred uradnim odprtjem letošnjega 21. seminarja za vzgojitelje, učitelje in profesorje na Tržaškem jim je dr. M. Maticetov, »največji poznavalec našega ljudskega blaga«, kot ga je uvodoma predstavila voditeljica seminarja ravnateljica Laura Abrami, predaval o svojih raziskovanjih ljudskega izročila med Slovenci v Italiji.

Dr. Maticetov je v začetku takoj povedal, da se bo omejil na svoje raziskave in iskanja v Terski dolini in v Režiji. »Prvič sem se srečal z Benečijo in z njenim bogatim izročilom l. 1938, takoj po maturi«, je začel pripovedovati Maticetov. Takrat je v Prasnidu zapisal nekaj kratkih pesmi. Dve leti kasneje se je načrtno »otlik« terskega območja. V Teru je zapisal kakih 110 tekstov. »To je bila zame praktična šola. Dolje so raziskovalci ljudskega izročila zapisali zgodbo ali pesem po spominu, potem ko so jo slišali. To pa ni bil pravcati zapis, to je bila le obnova tistega, kar so slišali. Zapisi v Teru pa so bili neposredni,« je opozoril predavatelj.

Dr. Maticetov je prepletal svoje predavanje z vrsto doživetij in utrinkov iz svojih raziskovalnih poti, obogatil pa ga je tudi z magnetofonskimi posnetki nekaterih pesmi in zgodbicami v beneškem jeziku, ki jih je posnel »na licu mesta«. Našim šolnikom je tako približal beneško »pravico« pravljico. Pripovedovanje

pravljic je bila za domačine pravcata umetnost. Razkril je nato, kako se je dokopal do pesmi o Kralju Matjažu, v kateri pa igra glavno vlogo Linčica (Alenka), ali pa kako je prvič slišal pesem o Lepi Vidi, ki so jo domačini peli.

Prek magnetofonskih posnetkov so nato v veliki dvorani Kulturnega doma zaživeli še pripovedna pesem o svetem Sintj Lauđu, ki je šel s »strombico« — trobento pred pekel in rešil svoje drage, pesem iz evangelija sv. Janeza in Zgodba o februarju in ptičku hudačiču. To pesem je označil kot simbolično prispevko rezijanske skupnosti, ki s svojo trdoživostjo in tudi humorjem ne dopusti, da bi jo zatri.

Maticetov je v Beneški Sloveniji zapisal kakih 600 lirčnih pesmi. »Režija je za nas Slovence tako bogat rudnik ljudskega izročila, kot so za Nemce Farörski otoki, kjer so nemški raziskovalci razkrili nibelunško izročilo«, je pojasnil Maticetov, ki je ob koncu predavanja požel zaslužen aplavz zamejskih šolnikov.

Galebov šolski dnevnik - koristen dar slovenskih bančnih zavodov naši šoli

Novo šolsko leto se pričinja in ob robu tega pomembnega vsakoletnega dogodka velja omeniti še eno prav gotovo ne najpomembnejše a vendarle pomenljivo dejstvo. Na osnovnih in (upajmo) nižjih srednjih šolah bodo učitelji in profesorji začeli danes razdeljevati, poleg vseh potrebnih navodil in priporočil, tudi Galebov šolski dnevnik. Mimo ugotovitve, da je pobuda izdajanja takšnega šolskega pripomočka koristna že zaradi tega, ker je dnevnik napisan v ucnem jeziku naših šol in ker dijakom ni treba izbirati v Upimu ali Standi, je izid tega okusno urejenega dnevnika pomemben, ker gre za širše družbenokulturno dej-

nje, ki se odraža zlasti v pristopu vseh naših bančnih zavodov. Izdajo Galebovega dnevnika so namreč omogočili Tržaška kreditna banka in goriška Kmečka banka ter slovenske hranilnice na Opčinah, v Nabrežini, v Sovodnjah in v Doberdolu in ga namenile v dar slovenskim šolarjem in dijakom nižjih srednjih šol na Tržaškem in Goriškem v počastitev svetovnega dneva varčevanja.

Kot smo že na kratko poročali, so Galebov dnevnik predsinocnjim predstavili v Tržaški knjigarni ob prisotnosti številnih učiteljev, staršev in šolarjev. Njegovo dolgo pot od zamisli do uresničitve pobude je prisotnim orisal urednik revije Ga-

leb in Galebovega dnevnika samega Lojze Abram, ki je tudi orisal in poudaril pomen te pobude in se zahvalil zastopnikom šestih slovenskih bančnih zavodov, ki so pripomogli k njeni uresničitvi.

Na predstavitvi je bila tudi ravnateljica nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice prof. Lojkova, ki se je o tej pobudi pohvalno izrazila in ji izrekla priznanje. Posebno zadovoljstvo pa je izrazila nad dejstvom, da bodo letos deležni Galebovega dnevnika tudi goriški učenci in dijaki.

Pohvalno se je med včerajšnjo slovesnostjo ob uradnem odprtju seminarja za slovenske šolnike izrazil tudi šolski skrbnik De Rosa. Dejal je, da imajo podobno prakso tudi nekateri italijanski bančni zavodi, kot na primer Tržaška hranilnica, ki vsako leto poskrbi za tiskanje in razdeljevanje dnevnika za učitelje.

Ob vsem tem nas je med predsinocnjo predstavitvijo Galebovega dnevnika neprijetno začudila samo odsotnost ravnateljev naših nižjih srednjih šol, ki zaenkrat in začuda, kot smo izvedeli, ne kažejo posebnega navdušenja in zanimanja za to pobudo.

● Medobčinsko prevozno podjetje ACT obvešča, da bodo od jutri dalje začeli redno voziti šolski avtobusi. Proge in urniki bodo v začetku enakimi lanskim. O vsaki spremembi bodo zainteresirani obveščeni.

Po uradnem odprtju seminarja tradicionalni sprejem za šolnike

Po včerajšnjem uradnem odprtju letošnjega 21. seminarja za slovenske šolnike na Tržaškem je generalni konzul SFRJ v Trstu Drago Mirošič priredil v mali dvorani Kulturnega doma tradicionalni sprejem za naše šolnike in za druge udeležence seminarja. Poleg vzgojiteljev, učiteljev, profesorjev in ravnateljev so se sprejema udeležili tudi predstavniki političnih in šolskih oblasti s Tržaškega in iz matične domovine, ki so prisostvovali uradni slovesnosti ob odprtju seminarja. Za naše šolnike je bila to lepa priložnost, da se med seboj porazgovorijo o tekočih vprašanjih, ki se vsako leto pojavljajo ob začetku pouka.

Tako letos v otroških vrtcih

OTROŠKI VRTEC	1. letnik 1985/86	skupno 1985/86	1. letnik 1984/85	skupno 1984/85
Sv. Jakob	5	14	6	20
Ul. Conti	1	17	5	17
Dijaški dom	3	13	6	12
Škedenj	4	9	5	13
Sv. Ana	2	11	6	15
Sv. Ivan	4	13	1	14
Lonjer	6	14	4	17
Greta	5	11	3	10
Barkovlje	6	13	3	11
Opčine	15	50	22	51
Bazovica	5	24	7	24
Gropada	8	17	6	15
Trebče	4	9	3	6
Prosek	14	31	6	31
Križ	8	20	5	16
Repentabor	5	13	2	15
Nabrežina	2	12	5	13
Devin	5	9	3	10
Sesljan	5	7	3	10
Mavhinje	3	7	4	7
Šempolaj	7	14	6	20
Zgonik	4	23	9	24
Gabrovec	7	13	7	12
Dolina	9	18	6	20
Mačkolje	2	7	3	9
Domjo	6	14	4	12
Ricmanje	6	16	7	14
Boršt	3	5	1	7
Boljunec	9	18	5	21
Milje	4	14	5	14
SKUPNO	167	456	158	480

Tako letos v osnovnih šolah

OSNOVNA ŠOLA	1. razred 1985-86	skupno 1985-86	1. razred 1984-85	skupno 1984-85
Sv. Jakob	9	43	4	51
Sv. Frančišek	0	24	6	30
Ul. Donadoni	4	33	4	41
Škedenj	7	18	5	17
Sv. Ana	7	35	8	35
Sv. Ivan	12	54	11	53
Barkovlje	5	23	6	25
Rojan	1	32	4	44
Katinara	7	40	6	41
Opčine	18	109	19	117
Bazovica	5	37	4	45
Gropada	6	22	3	22
Križ	5	26	4	26
Trebče	0	15	3	21
Prosek	12	62	8	69
Repentabor	6	31	7	33
Nabrežina	7	26	5	31
Devin - Sesljan	7	33	6	31
Cerovlje - Mavhinje	1	14	4	20
Šempolaj - Slivno	9	35	7	39
Zgonik - Salež	9	48	4	55
Gabrovec	0	8	2	9
Briščki	2	4	0	3
Dolina	9	38	6	35
Mačkolje	4	24	5	28
Domjo - Ricmanje	11	48	6	52
Boršt	4	22	2	23
Pesek	0	5	1	5
Boljunec	11	40	6	43
Milje	1	31	6	40
SKUPNO	179	980	165	1084

Tako letos v srednjih šolah

NIŽJA SR. ŠOLA	skupno 1985/86	skupno 1984/85	VIŠJA SR. ŠOLA	skupno 1985/86	skupno 1984/85
Cankar	142	145	Znanstveni licej	198	187
Sv. Ciril in Metod	105	118	Klasični licej	46	43
Erjavec	73	68	Trgovski zavod	288	260
Gregorčič	151	152	Geometri	53	56
Kosovel	140	153	Učiteljske	81	78
Levstik	135	131	Vzgojiteljice	29	34
Gruden	118	113	Poklicni zavod	164	181
SKUPNO	864	880	SKUPNO	859	839

Nepregledna množica se je poslovila od štirih Opencev

Opčine in z njimi vsa slovenska skupnost na Tržaškem, so se včeraj še zadnjič poslovile od svojih priljubljenih vaščanov: Franca - Radija Dolenca, Venceta Miliča, Ivana Sosiča in Rudija Vremca, ki so tragično preminili v prometni nesreči v soboto zvečer in so bili tako na krut, nerazumljiv, nedopovedljiv način odtrgani svojim družinam in nam vsem, ki smo jih poznali, se z njimi srečevali na številnih naših veseljih, pa tudi žalosnih prireditvah in proslavah, jih spoštovali in cenili za to, kar so vse življenje bili: poštenjaki, zavedni Slovenci, dobri možje in očetje — skratka naši ljudje, ki jih bomo morda pogrešali, prav gotovo pa nikoli pozabili.

Bil je to pogreb, kakršnega Opčine verjetno še niso doživele, pogreb, ki je povezal vse: svoje in sorodnike, ki jih je huda nesreča najbolj prizadela, številne prijatelje, znance in tovariše, ki so pokojne poznali dolga leta, se z njimi srečevali, bili nanje vezani tudi z mladostnimi spomini, Opence, ki jih je ta nesreča še prav posebno prizadela, vaše organizaci-

je in društva, v katerih so le-ti delovali, vse Slovence, ki jih je tragična izguba močno prizadela in užalostila.

Pogreb se je začel že ob 11. uri v tržaški mrtvašnici, kjer so se od pokojnikov zadnjič poslovili tudi številni Tržičani, ki so za težko nesrečo izvedeli iz časopisja. Od tu je pogrebni spreved s štirimi krstami odpeljal

proti Opčinam, kjer je čakala na cesti in pred cerkvijo že nepregledna množica ljudi. Nemogoče bi bilo reči kdo vse je bil v tej množici in koga je zastopal — bili so vsi vaščani, pa tudi mnogi iz vseh krajev tržaške pokrajine, ki so želeli dati še zadnje slovo tragično preminulim.

V nabitto polni cerkvi je daroval

mašo župnik Žerjal, med mašo pa sta zapela mešani cerkveni pevski zbor, dve pesmi pa tudi Tržaški oktet.

Žalni spreved so začeli štirje fantje s križi, ovitimi v temno tenčico. Za njimi so stopali trije predstavniki Rdečega križa, tisti, ki so usodni sobotni večer bili na kraju nesreče v upanju, da bodo lahko komu še pomagali. Za njimi so stopale članice ženskega pevskega zbora Tabor, ki so nosile cvetje, takoj nato pa vaščani, ki so nosili številne vence. V sprevedu so se nato zvrstili za krstami in svoji pevci KD Tabor, člani Tržaškega okteta, pevci in pevke cerkvenega zbora, duhovniki in nato nepregledna množica ljudi, ki je bila še pred cerkvijo, ko so prvi pogrebci že prispeli na opensko pokopališče, kjer je tudi že čakala velika množica ljudi. Štiri krste so nato ob globoki tišini in vsesplošni žalosti in ganjenosti spustili v jamo, v kateri bodo skupno počivali, kot so skupno v prijateljstvu in tovarištvu tudi živeli.

Po kratki molitvi župnika Žerjala, se je nežno oglasila pesem »Lipa ve-

lenela je«, ki so jo zapeli pevci KD Tabor.

V tišini, ki je nastala, so se oglasili govorniki, ki so se želeli še zadnjič posloviti od priljubljenih pokojnikov.

Tako je v imenu vaščanov spregovoril Angel Vremec, ki se je kot znanec in prijatelj še zadnjič poslovil od pokojnih in jim zaželel, da bi mirno počivali v domači zemlji.

V imenu KD Tabor je imel ganljiv in občuten govor Viktor Sosič, ki se je spomnil umrlih, ki so se rodili, je dejal na Opčinah, tu preživljali svoja mlada in zrela leta, tu postali prijatelji in to prijateljstvo nadaljevali vse do tragične smrti. Danes jih ni več med nami, je dejal, ostal pa nam bo njih svetel spomin, ostali nam bodo v spominu njihovi veseli in odprti značaji, njihova navezanost na lasten narod. »Ko se danes od vas poslovimo,« je dejal Sosič, »se šele zavedamo, kaj vse smo z vami izgubili. Nadomestiti vas ne bomo mogli, skušali pa vas bomo posnemati in hoditi po poti, ki ste nam jo vi pokazali.«

V imenu openskih komunistov in tržaške federacije KPI je izrekel poslednji pozdrav Rudiju Vremcu in ostalim našim kraškim koreninam Edvin Švab, ki je dejal, da nam njihovo trdo a tudi delovno življenje zapušča zgled dobrih, zavednih, poštenih ljudi, priljubljenih in spoštovanih na rodnih Opčinah pa tudi v naši širši skupnosti.

Za domačo sekcijo VZPI - ANPI je pred gomilo spregovoril Zvonko Malalan, ki je dejal, da so tako Dolenc, Sosič, Milič, kot Vremec, vsak na svoj način in po svojih močeh prispevali k boju za naše pravice, za našo uveljavitev. »Bili ste si dobri prijatelji,« je dejal, »nikoli vas ni razdvajala vaša politična opredelitev. Vedno in povsod ste bili skupaj in tako ste skupaj tudi danes, ko vas bo zakrila kraška zemlja.«

Kratek govor je imel nato tudi Drago Štoka v imenu SSK, ki je poudaril navezanost pokojnih na narodno pripadnost in nalogo nas vseh, je dejal, da njihovemu zgledu sledimo.

Potrji množici sta nato zapela še cerkveni mešani zbor pesem »Glej-te že sonce zahaja« in moški zbor Tabor pesem »Vigred«.

● V okviru »Glasbenega septembra« bo v ponedeljek, 16. septembra, v katedrali Sv. Justa tretji koncert posvečen Bachu. Na orgle bo igral angleški glasbenik Christopher Stemberge. Koncert se začne ob 20.30. Vstop je prost.

● Sindikat stanovanjskih upravičencev SUNIA obvešča, da deluje na sežu v Ul. S. Lazzaro 9, posvetovalni urad o gradbenih odpustkih.

● Združenje za prosti čas »La Marmotta« prireja jutri, v soboto in v nedeljo praznik ob izteku poletja. Praznik z bogatim kulturno - zabavnim programom se bo odvijal na dvorišču »Rumene hiše« na Furlanski cesti 293.

Protifašistični odbor danes o ostavki Marchia

Danes ob 11. uri se bo na pokrajini sestel odbor za obrambo vrednot in demokracije, ki je bil ustanovljen s kratko oznako »protifašistični odbor«. Sklical ga je predsednik pokrajine Marchio, ki je po statutu tudi avtomatični predsednik odbora, češ da ga je s pismom od 2. septembra žalilo Tržaško gibanje, da gre za osebnostno in politično žalitev in da je zaradi tega »na dnevnem redu odbora ostavka predsednika«.

Tržaško gibanje je 2. septembra v svojem pismu tržaškim strankam, županom in seveda tudi omenjenemu odboru opozorilo na povezavo med Listo za Trst in neonacistično organizacijo »Heimatdienst«. Sklicujejo se na obsežno uradno avstrijsko dokumentacijo in opozarjajo, da celotna zadeva presega ozke krajevne okvire.

Včeraj pa je Tržaško gibanje naslovilo predsedniku pokrajine prof. Marchiu in vsem članicam antifašističnega odbora ponovno pismo, v katerem opozarja, da ne gre za osebno polemiko temveč za neposredno dokumentacijo o značilnosti avstrijske nacionalistične in pronacistične organizacije. Zato predlagajo, da se lahko govori o učinkovitosti odbora in da naj se v ta namen uredi predsedovanje po abecednem redu včlanjenih organizacij.

Jasno stališče in oznaka povezave Liste za Trst, našega krajevnega odbora za obrambo italijanstva Trsta in avstrijskih neonacistov je očitno opozorilo tudi na vlogo, pomen in učinkovitost, točneje na trenutno neučinkovitost odbora za uveljavljanje vrednot in demokracije. Dejstvo je, da se odbor v zadnjem času redkeje sestaja in da se sklepi težko izvajajo. Je poskus enostranskega odstopa tudi poskus dokončne razpustitve odbora? Še kako pa je potrebno prav v Trstu ohranjati in širiti ideje demokracije, demokratičnega sodelovanja in sožitja.

Organizacija in društvo ostro ožigalski Richettijevo odločitev, ki je izključno politične narave in povsem v liniji nenapisanega, a Slovincem dobro znanega kompromisa (glej afero o dvojezičnih tablah na vzhodnem Krašu) med melonarji in demokrati in v škodo naše narodnostne skupnosti. Odbor za mir vsekakor ne bo klonil »diktatu« občinskega odbora in je zato sklenil, da bo fotografska razstava o bombardiranju mesta vsekakor v kratkem na ogled krajevni javnosti. Seveda ne več v razstavnih dvoranah Palače Costanzi, ampak v kaki drugi dvorani, po možnosti v središču mesta.

Po nesprejemljivem Richettijem »diktatu«

Odbor za mir se je odpovedal razstavi v Palači Costanzi

Odbor za mir od Sv. Jakoba, s Pončane in od Magdalene se je dokončno odpovedal prireditvi fotografske razstave o bombnih napadih na Trst leta 1944 v Palači Costanzi, ker ne more na noben način sprejeti »predloga«, da bi italijanskim in slovenskim podnapisom dodali še angleške in nemške. Ta rešitev, ki je prišla do izraza na torkovem srečanju z županom Richettijem in s predstavniki letovišarske ustanove, je namreč povsem nesprejemljiva, ker bi pomenila nov kompromis na račun sožitja in tolikokrat opevane kulture prijateljstva in medsebojnega razumevanja. Odbor za mir je prišel do te odločitve po večurni seji, na

kateri so predstavniki strank, organizacij in društvo ostro ožigalski Richettijevo odločitev, ki je izključno politične narave in povsem v liniji nenapisanega, a Slovincem dobro znanega kompromisa (glej afero o dvojezičnih tablah na vzhodnem Krašu) med melonarji in demokrati in v škodo naše narodnostne skupnosti. Odbor za mir vsekakor ne bo klonil »diktatu« občinskega odbora in je zato sklenil, da bo fotografska razstava o bombardiranju mesta vsekakor v kratkem na ogled krajevni javnosti. Seveda ne več v razstavnih dvoranah Palače Costanzi, ampak v kaki drugi dvorani, po možnosti v središču mesta.

Organizacija in društvo ostro ožigalski Richettijevo odločitev, ki je izključno politične narave in povsem v liniji nenapisanega, a Slovincem dobro znanega kompromisa (glej afero o dvojezičnih tablah na vzhodnem Krašu) med melonarji in demokrati in v škodo naše narodnostne skupnosti. Odbor za mir vsekakor ne bo klonil »diktatu« občinskega odbora in je zato sklenil, da bo fotografska razstava o bombardiranju mesta vsekakor v kratkem na ogled krajevni javnosti. Seveda ne več v razstavnih dvoranah Palače Costanzi, ampak v kaki drugi dvorani, po možnosti v središču mesta.

V Miljah morda odločilna pogajanja v Nabrežini pa še vse na mrtvi točki

Miljski občinski svet se bo sestel v sredo, 18. septembra in bo imel na dnevnem redu uradno umestitev svetovalcev, izvolitev župana in novega občinskega odbora. Tako je včeraj sklenil občinski odbor, kljub temu da ni še prišlo do političnega sporazuma za sestavo nove uprave. Drevo se bodo morda na odločilnem srečanju ponovno sestali predstavniki Liste Frausin, PSDI, PRI in PSI, da dokončno preverijo možnosti sporazuma, za katerega resnici na ljubo v tem trenutku ni dosti izgledov. Kot alternativna takemu sporazumu se postavlja le enobarvni odbor Liste Fra-

usin, v nasprotnem primeru bodo morali miljski občani v kratkem spet na volišča.

V Devinu - Nabrežini pa je štiri mesece po volitvah vse še vedno na mrtvi točki, čeprav se KPI prizadeva za sklicanje občinske seje 27. septembra. Komunistična sekcija »E. Berlinguer« bo o političnem položaju v občini vsekakor razpravljala na jutrišnjem aktivu članov ob 20. uri na sekcijem sedežu v Nabrežini, položaj v Miljah in v Nabrežini pa je bil medtem v središču pozornosti sinočnje seje vodstva tržaške federacije KPI.

Vlom v knjigarno Terčon v Nabrežini

Knjigarna Terčon v Nabrežini je bila včeraj zgodaj zjutraj tarča neznanih tatov. Njihov plen ni bil velik, saj so iz blagajne odnesli le kovanice v skupni vrednosti okrog 100 tisoč lir. Največja zanimivost tega vloma pa je v tem, da so odnesli tudi zavitek 27 izvodov včerajšnjega Primorskega dnevnika.

garne Lucijan Terčon, so vlomilci prišli v knjigarno tako, da so razbili veliko steklo na vhodnih vratih. Po mnenju lastnika je moralo do tatvine priti nekje med 4.30, ko prinesejo Primorski dnevnik in 5.30, ko prinesejo Il Piccolo, ki je ostal nedotaknjen pred vrati. Primer raziskujejo karabinjerji iz Nabrežine.

pisma uredništvu

Mladinci SSK o vključevanju v italijanske stranke

Pri okrogli mizi, ki se je odvijala v nedeljo, 1. septembra v domu Mangart v Žabnicah v okviru III. Tabora narodnosti, je predstavnik Mladinskega odbora SKGZ izjavil, da »...bi bilo za Slovence v Italiji bolje, če bi se v bodoče vsi vključili v italijanske stranke, ki so nam naklonjene«.

Člani Mladinske sekcije SSK, prisotni pri tej okrogli mizi, smo to trditev odločno zavrnili, ker menimo, da je to že pravi defetizem. Začudili so se je tudi predstavniki ZSMS.

Prijateljem pri Mladinskem odboru SKGZ želimo povedati naslednje: 1. Vključevanje v italijanske stranke, ki so nam »naklonjene« (najbrž je predstavnik MO SKGZ mislil na PCI in PSI), je po našem mnenju pogubno za slovensko manjšino v Italiji. Slovenska manjšina bi se tako odpovedala edinemu samostojnemu političnemu predstavništvu in poslednemu zagovorniku njenih pravic in interesov — Slovenski skupnosti.

2. Vključevanje v italijanske stranke in ohranjanje le svojih kulturnih, gospodarskih ali športnih organizacij bi pomenilo, da bi postali narod brez politike, ki izgubi svojo identiteto in postane navadna folklor. Menimo, da smo Slovenci v Italiji dovolj številni, samozavestni in sposobni — še bolj po zmagi nad nacifazizmom — da aktivno sodelujemo pri oblikovanju svoje usode kot samostojen politični subjekt.

3. Prepričani smo namreč, da Slovenci, ki so vključeni v italijanske stranke, odigravajo v teh povsem podrejenih vlogah; njihov glas je preveč šibak na vsedravnih ravni in večkrat niti na lokalni nima tiste odločilne vloge, ki bi bila potrebna pri reševanju problemov naše narodnostne skupnosti. Naše prepričanje potrjujejo številni primeri, ki segajo od prepovedi tajnika PSI Craxija, da bi slovenski socialisti spregovorili v svojem jeziku na zborovanju na Trgu Unità pred par leti, do dejstva, da na zadnjih občinskih volitvah v Gorici ni bil izvoljen noben Slovenec na listi PCI. Vlada, ki ji predseduje socialist Craxi, ni še rešila problema naše globalne zaščite. Dejstva nam torej kažejo, kam bi po tej poti prišli.

4. Razmere pri drugih manjšinah v Italiji (npr. nemške na Južnem Tirolskem) in izkušnje naših dosedanjih enotnih nastopov nam dokazujejo, da bi bil prav enoten politični nastop vse manjšine najbolj učinkovit in uspešen v obliki enotne, le na narodnostnih temeljih zasnovane politične stranke, v kateri bi se prepoznavali vsi zamejski Slovenci. Le na ta način bi lahko izvolili številne samostojne slovenske politične predstavnike v upravno - politična telesa, kjer se pravzaprav kroji usoda naše manjšine in se omogoča ali preprečuje njen razvoj.

5. Čudimo se, da lahko pridejo na dan take izjave predstavnika organizacije, ki se ima za nadstrankarsko in to v trenutku ko smo Slovenci vendarle spoznali pomembnost enotnega političnega nastopanja.

Deželni odbor mladinske sekcije Slovenske skupnosti

Odgovor Mladinskega odbora SKGZ

Mladinski odbor Slovenske kulturno - gospodarske zveze želi izraziti nekaj pojasnil in mnenj v zvezi s pismom Deželnega odbora Mladinske sekcije Slovenske skupnosti.

Na III. taboru narodnosti v Žabnicah je predstavnik Mladinskega odbora SKGZ svoj prispevek na zaključni okrogli mizi o aktualnem položaju v zamejstvu osredotočil na važnost enotnosti med Slovenci v Italiji. S tem v zvezi je prisotnim mladincem pojasnil, da se Slovenci v Italiji vključujejo v razne politične stranke: nekateri se opredeljujejo za vsedravnne napredne stranke, drugi pa se odločajo za stranko Sloveško skupnost. Nikakor pa ni trdil, da bi bilo bolje, če bi se v bodoče vsi vključili v vsedravnne stranke. V debati, ki je sledila, je izrazil osebno mnenje, da se strinja s tistim delom Slovencev, ki se vključujejo v vsedravnne stranke. Pismo Deželnega odbora Mladinske sekcije SSK kratkoma prezre dejstvo, da je predstavnik Mladinskega odbora SKGZ v diskusiji izrazil osebno mnenje in njegove besede celo nekorektno navaja v narekovajih.

K tem pojasnilom moramo dodati še naslednje:

1. V SKGZ kot nadstrankarski organizaciji delajo ljudje, ki so različnega strankarskega prepričanja. Njeni aktivisti se prosto opredeljujejo za to ali ono stranko. Tako so v vodilnih organih SKGZ ljudje, ki so aktivni tudi v SSK.

2. Zdi se nam zelo pretenciozna trditev Deželnega odbora Mladinske sekcije SSK, da je stranka SSK edini samostojni politični subjekt, ki nas rešuje, da kot manjšina ne pademo na raven folklore. Sprašujemo se, kako si Deželni odbor Mladinske sekcije SSK upa trditi, da so slovenske gospodarske, športne in kulturne organizacije navadna folklor, ko je vsesplošno znano, da odigravajo nenadomestljivo vlogo pri ohranjanju in utrjevanju narodne zavesti.

3. Menimo, da je prepričanje Deželnega odbora Mladinske sekcije SSK o vlogi tistih Slovencev, ki so vključeni v vsedravnne stranke, zelo podcenjevalno, ali celo žaljivo in neupoštevajo vloga in dela slovenskih aktivistov v teh strankah.

4. Obenem se sprašujemo, kako in zakaj SSK, ki naj bi bila po besedah Deželnega odbora Mladinske sekcije SSK edina dosledna zagovornica pravic in interesov slovenske manjšine, sodeluje v tržaškem občinskem odboru z županom, ki je kot zadnje pred nedavnim prepovedal razstavo z dvojezičnimi podnapisi, češ da bi bila prisotnost slovenskega jezika v občinski galeriji v Palači Costanzi prehuda provokacija. Kakšna pa je teža in vloga SSK v sedanjem nacionalističnem tržaškem občinskem odboru?

5. Pismo Deželnega odbora Mladinske sekcije SSK se nam zdi neprijetno in škodljivo iskanje polemike prav v trenutku, ko bi morali biti Slovenci, kljub različnemu mišljenju, najbolj slozni.

Slovenska kulturno - gospodarska zveza si, že vrsto let vztrajno prizadeva za doseg enotnosti Slovencev v Italiji, čeprav je bila pot do enotnosti večkrat zelo težka, kar jasno dokazuje tudi pismo Deželnega odbora Mladinske sekcije SSK.

Tajništvo Mladinskega odbora SKGZ

† Za vedno je odšla naša draga sestra in teta

Justina Guštin

Pogreb bo jutri, 13. t.m., ob 11. uri iz kapelice na barkovljanskem pokopališču.

Žalostno vest sporočajo: sestra Marija, nečaki in pranečaki.

Barkovlje, 12. septembra 1985

SK Devin izraža članu Igorju Dolencu globoko sožalje ob bridki izgubi očeta Radija.

Ob prerani izgubi svojega člana Ivana Šavrona izreka zadruga Breg iskreno sožalje prizadetim svojim.

Ob prerani izgubi dragega Ivana Šavrona izreka iskreno sožalje družini

ŠZ Gaja

Društvo slovenskih lovcev F-JK »Doberdob« izreka globoko sožalje Ivanu in Antonu Šavronu ter svojim ob smrti dragega Ivana.

Ob 100-letnici kulturnega društva

Gropajska Skala bo v nedeljo proslavljala

V Gropadi so v teku mrzlične priprave na proslavo 100. obletnice ustanovitve domačega kulturnega društva »Skala«, ki bo v nedeljo, ob 16. uri v Gropadi, nadaljevala pa se bo tudi v ponedeljek z družabno prireditvijo in plesom.

Obiskali smo Gropajce in se pogovorili z njimi tako o proslavi sami, pa o pevskem zboru, ki že pridno vadi, o načrtih, ki jih imajo domačini

za obnovitev kulturne dejavnosti v vasi in še o marsičem.

Pri našem razgovoru so sodelovali Saško Kalc, predsednik obnovljenega društva »Skala«, Danilo Milkovič, Sonja Milkovič, Zofija Milkovič in Olga Mužina.

Tako smo izvedeli, da je bilo društvo »Skala« ustanovljeno v Gropadi leta 1885. Po podatkih, ki so jih domačini našli, se je društvo okrog leta 1906 preimenovalo v »Slovensko stražo«. Društvo je pod tem imenom delovalo dolga leta, tudi s petjem v cerkvi, ko je fašizem prepovedal vsako dejavnost.

Po vojni, 18. avgusta 1946 je imelo društvo veliko prireditev, s katero je proslavilo 40 let svojega obstoja; na njej je nastopila vrsta pevskih zborov, ki jih danes na žalost ni več. Tedaj je imelo društvo svoj pevski zbor, tamburaše in dramsko skupino.

Od tedaj dalje je kulturno-prosvetna dejavnost v vasi zamrla, v največji meri zato, ker ni bilo za takšno dejavnost primernih prostorov.

Letos 30. aprila, ko so v Gropadi pripravili razstavo na temo NOB, skupno s Padričarji in otroki osnovne šole »Karel Destovnik Kajuh«, je

padla ideja, da bi kulturno dejavnost obnovili in da bi za začetek ustanovili pevski zbor, ki bo nosil ime po prvem društvu »Skala«.

Zamisel je padla na plodna tla, saj se je takoj prijaviло kar 50 pevcev (polovica moških in polovica žensk), ki so kar hitro začeli z vajami, ki potekalo zaenkrat na domačiji Danila Milkoviča. Pevce vodi Anastazija Purič iz Bazovice, ki prihaja na vaje dvakrat, sedaj pa tudi trikrat tedensko. Pevci in člani društva so s protovoljnimi prispevki nabavili klavir, brez katerega bi seveda vaje ne mogle steči. Denar so zbrali, kot so nam povedali, na kresovanju, kjer je pevski zbor prvič nastopil s pesmijo »Vince rumeno«. Tu so nudili gostom srnjaka s polento. Ostali denar so nabrali na prireditvi na čast domačega patrona sv. Roka. Tudi tu so pripravili srnjaka s polento. Srnjaka je tokrat daroval tržaški trgovec Masè, strasten lovec, ki je tako želel dati svoj delež pri tej nabiralni akciji.

Pevski zbor torej z vsem navdušenjem vadi. Prireditev bo na športnem igrišču na Kalu. Plakati so že tiskani, osnutki za plakate, ki so res izredno

lepi, je napravil Robi Starec, študent arhitekture iz Boljunca.

Da bo prireditev čim lepša in slovesnejša, bodo na njej sodelovali še pevski zbor »Slovan« iz Padrič, mladinski pevski zbor iz Trebč in Opčin, godba na pihala »Svoboda« iz Šoštanja, sodelovali pa bodo otroci šoštanjske šole »Kajuh« in pa člani športnega društva Partizan iz istega kraja.

Le napišite so nam rekli, da smo v vasi zelo zadovoljni, da se bo kulturno življenje tudi pri nas obnovilo. Vsak po svoje sodelujemo, da bi nedeljski praznik uspel. Lahko tudi zapišete, da bomo imeli v Gropadi tudi svojo gospodarsko zadruzo, h kateri se je prijaviло že 20 domačinov. Statut je že pripravljen, prvi in glavni namen zadruge pa bo pomagati obnovljenemu društvu, da pride do svojega sedeža.

Obnovljenemu društvu, predvsem pa vsem poživljenim vaščanom želimo, da bi jim bilo vreme naklonjeno, da bi proslava lepo uspela in da bi društvo zaživelo v veselih domačinov samih, pa tudi nas vseh, ki vemo, kako potrebna je za naš obstoj prav kulturna dejavnost.

N. L.

Natečaji KZE

Tržaška krajevna zdravstvena enota obvešča, da se lahko do 14. oktobra vložijo prošnje za sledeče javne natečaje: sanitarni sodelavec (2 mesti), tehnični vodja za žarke (1 mesto), tehnični vodja za laboratorij (1 mesto), sanitarna asistentka (11 mest), administrativni sodelavec (4 mesta), elektrotehnični sodelavec (5 mest).

● Medobčinsko prevozno podjetje obvešča, da bo proga št. 38 ob delavnih dneh od 6.30 do 12. ure podaljšana od Trga Bonomea (vhod v bolnico S. Santorio) do Obeliska. Poleg tega bo avtobus št. 38 ob 8.05 - 9.00 10.00 - 11.00 in 11.40 vozil še do parka bivše psihiatrične bolnišnice. Spremembe so stopile v veljavo v ponedeljek 9. septembra.

izleti

Združenje Union Podlonjer - Sv. Ivan javlja, da je v nedeljo, 15. septembra odhod izleta v Bohinj ob priliki Kravjega bala ob 7. uri z Oberdanovega trga. Na razpologu še nekaj prostih mest. Rezervacije po telefonu na št. 61011 od 17. do 19. ure.

čestitke

Včeraj je praznovala rojstni dan MARIJA ŠKABAR iz Repna. Vse najboljše in veliko zdravja ji želita sin Sergij z družino in hči Vilma z družino.

V torek je prijokala na svet mala

I V A N A

Srečnima staršema Nives in Gianniju čestita
KD Kraški dom.

mali oglasi

Tel. 775-275

PRODRAM majhno hišo (55 kv. m) in ob hiši zazidljiv teren (900 kv. m), okolica Doline. Tel. 228-390.

PRODRAM moto-frezo vigneto. Telefon 227-240.

PRODRAM gorilnik riello v dobrem stanju, avtomatski vzgig, za 50.000 lir. Tel. 413-848.

PRODRAM dvojna vhodna železna vrata po 240 cm X 97 cm ter druga 240 X 180 cm. Tel. 226192.

IŠČEMO NATAKARICO z znanjem slovensčine, po možnosti stanujoča na Opčinah ali okolici. Gostilna Veto - najemnica Nada Gebenjak - Proseška 35 - tel. 211-629.

MIZARSKI VAJENEC (z dobro voljo) dobi zaposlitev. Tel. 575-145.

PRODRAM 8 let staro in 72 kv. m veliko stanovanje z garažo na Opčinah. Telefonirati na št. 211-256 od 19. do 21. ure.

15-LETNO DEKLE išče kakršnokoli zaposlitev. Telefonirati ob uri kosila in večerje na št. 200-882.

PRODRAM avto fiat 600, še v dobrem stanju. Tel. 411-949.

IŠČEM SLUŽBO, tudi začasno, v uradu. Tel. 745-762 ob uri obedov.

20-LETNA UČITELJICA išče kakršnokoli zaposlitev. Tel. 299-762.

PRODRAM fiat 500, letnik 1972. Zabelež št. 19.

BOX za avto ali camper v bližini stadiona v Trstu prodam. Tel. 211-805.

POČITNIŠKO HIŠO, kombinacija zidano-brunarna, 118 kv. m, na zemljišču 2.900 kv. m v gozdu, 20 km iz Ljubljane prodam zdому. Tel. 211-805.

PRODRAM fiesto 1100 L bele barve, letnik '79, v odličnem stanju. Tel. 825-656

DELAVEC TVRDKO FIAT prodava 5 mesecev staro panko super po stari ceni, prevoženih 5.000 km. Tel. 229-224 po 18. uri.

KOZMETIČNI PREPARATI za nego problematične kože fantov in deklet imajo ta teden poseben popust. KOZMETIKA 90 - Opčine.

CENTRO HOBBY LEGNO
(ZA LJUBITELJE MIZARSKIH DEL)

- ladijski podi
- razni furnirji
- iverice različnih vrst rezane po meri
- raznovrstni pripomočki

TRST — Ul. Errera 8
Tel. 040/823-553
(Industr. cona pri Itacementiju)

šolske vesti

Šoli L. Kokoravec iz Saleza in 1. maj 1945 iz Zgonika sporočata, da bo šolska maša danes, ob 9. uri v župni cerkvi v Zgoniku.

Učenci osnovne šole iz Gabrova in Briškov imajo začetno šolsko mašo danes, 12. septembra, ob 9. uri na Proseku.

Osnovna šola K. D. Kajuh obvešča, da bo šolska maša danes, 12. septembra, ob 9. uri na Padričah.

Osnovna šola »P. Voranc« sporoča, da bo šolska maša danes, 12. septembra, ob 10. uri. Učenci naj se zberejo 10 minut prej pred župno cerkvijo.

Celodnevna osnovna šola žavljje-Korošci-Milje sporoča, da bo začetna šolska maša danes, 12. septembra, ob 11. uri v miljski stolnici. Učenci in učitelji naj se zberejo na šoli ob 10.30.

Učenci osnovnih šol K. Štrekelj in J. Jurčič bodo imeli šolsko mašo danes, 12. septembra, ob 9.30 v Devinu.

Ravnateljstvo državnega trgovskega tehničnega zavoda in oddelka za geometre »Žiga Zoisa« v Trstu sporoča, da se šolsko leto 1985-86 začne danes, 12. septembra, s šolsko mašo, ob 8.30 v cerkvi pri Sv. Ivanu. Jutri, 13. septembra, bo redni pouk z začetkom ob 8. uri.

Celodnevna osnovna šola »F. Venturini« - Boljuncem sporoča, da bo šolska maša danes, 12. septembra, ob 10.30.

Osnovna šola »P. Trubar« iz Bazovice obvešča, da bo začetna šolska maša danes, 12. septembra, ob 10.30 v župni cerkvi v Bazovici.

Učenci osnovne šole »A. Gradnik« - Repentabor imajo začetno šolsko mašo danes, 12. septembra v župni cerkvi na Repentabru, ob 11. uri. Zbirališče pred cerkvijo.

Ravnateljstvo srednje šole »S. Gregorčič« v Dolini obvešča učence, da bo začetna šolska maša danes, 12. septembra, ob 10. uri v župni cerkvi v Dolini. Učenci naj se zberejo pred cerkvijo. Po maši bodo učenci odšli na šolo, kjer bodo dobili urnik in druga navodila.

Ravnateljstvo srednje šole »F. Levstik« s Proseka sporoča, da bosta šolski maši danes, 12. septembra, ob 8. uri na Proseku ter ob 9.30 v Križu. Tako na Proseku kot v Križu se učenci zberejo v šoli ob 7.50.

Celodnevna osnovna šola »M. Samsar - Domjo« in »I. Trinko Zamejski« - Ricmanje sporočata, da bo šolska maša danes, 12. t.m., ob 10. uri v kapelici pri Domju.

Didaktično ravnateljstvo pri Sv. Ivanu sporoča, da bodo šolske maše danes, 12. t.m.: »O. Župančič« - na šoli ob 9.15, maša ob 9.30; »F. Milčinski« - maša ob 9. uri; »Bazoviški junaki« - na šoli ob 10.30, maša ob 11. uri; »F. S. Finžgar« - na šoli ob 10.30, maša ob 11. uri.

Ravnateljstvo srednje šole »F. Erjavca« - Rojan obvešča dijake, da je začetna šolska maša danes, 12. septembra, ob 11. uri v župni cerkvi v Rojanu. Dijaki se predhodno zberejo, ob 10.30 v šolskih prostorih.

Ravnateljstvo srednje šole »Sv. Ciril in Metod« sporoča, da bo šolska maša danes, 12. t.m.: pri Sv. Ivanu ob 9.30, dijaki naj se zberejo ob 9. uri v šolskih prostorih; na Katinari ob 9. uri - učenci naj se zberejo ob 8.30 na šoli za prva navodila.

Ravnateljstvo srednje šole »S. Kosovel« sporoča, da bo šolska maša danes, 12. septembra, ob 8.30 v župni cerkvi na Opčinah. Zbirališče dijakov pred cerkvijo, po maši bodo dijaki odšli na šolo, kjer bodo dobili urnik in druga navodila.

Srednja šola »I. Gruden« v Nabržini sporoča, da bo začetna šolska maša danes, 12. t.m., ob 9. uri v župni cerkvi v Nabržini. Po maši se učenci zberejo pred šolo.

Ravnateljstvo liceja »F. Prešeren« sporoča, da bo šolska maša za leto 1985-86 danes, 12. t.m., ob 8.30 pri Sv. Ivanu. Redni pouk se prične 13. septembra, ob 8. uri.

Ravnateljstvo državnega poklicnega zavoda »J. Stefan« obvešča, da bo šolska maša danes, 12. septembra,

ob 8.30 v cerkvi pri Sv. Ivanu. Ob 9.40 se dijaki zberejo na šoli.

Ravnateljstvo državnega učiteljskega »A. M. Slomšek« s priključeno vzgojiteljsko šolo sporoča, da bo začetna šolska maša danes, 12. septembra, ob 8.30 v svetoivanski cerkvi. Ob 10. uri bo seja celotnega profsorskega zbora. Reden pouk se začne jutri, 13. septembra, ob 8. uri. Tajništvo je odprto za stranke vsak dan od 10.30 do 12. ure.

Celodnevna osnovna šola »S. Gruden« - Šempolaj - Slivno sporoča, da bo šolska maša danes, 12. septembra, ob 10.30 v Šempolaju.

Učenci šole »F. Bevke« imajo začetno šolska maša danes, 12. septembra v župni cerkvi, ob 9.30. Zbirališče pred cerkvijo.

Ravnateljstvo srednje šole Ivan Cankar sporoča, da bo šolska maša danes, 12. t.m., ob 10. uri v cerkvi pri Sv. Jakobu. Dijaki se zberejo na šoli ob 9.30.

Ravnateljstvo osnovnih šol pri Sv. Jakobu sporoča, da bodo šolske maše danes, 12. t.m. s sledečim urnikom: »J. Ribičič« ob 10. uri v cerkvi pri Sv. Jakobu; »D. Kettec« ob 11.15 v kapelici v Ul. Ronco; »K. Širok« ob 9.30 v cerkvi pri sv. Vincenciju; »A. Gregorič« ob 9.15 v cerkvi na Kolonkovcu; »I. Grbec« ob 17.30 v škedenjski župni cerkvi.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
SEZONA 1985-1986

Anton Tomaž Linhart
TA VESELI DAN
ALI MATIČEK SE ŽENI

komedija v dveh delih (petih slikah)

V SOBOTO, 14. septembra, ob 19.30 v Kulturnem domu v TRSTU.

gledališča

SSG Slovensko stalno gledališče gostuje z Linhartovo veseligr TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI danes, 12. septembra, ob 20. uri v Postojni in jutri, 13. septembra, ob 20. uri v Logatcu.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE Danes, 12. septembra, ob 20. uri: Fulvio Tomizza »IDEALIST (dramatizacija romana I. Cankarja »Martin Kačur«, življenjepis idealista). Red premiera in izven v veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici.

CANKARJEV DOM Velika dvorana Danes, 12. t.m., ob 20. uri: Izredni koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije. Dirigent Kurt Sanderling.

Jutri, 13. t.m., ob 20. uri: Izredni koncert simfonikov RTV Ljubljana ob 30. letnici.

V nedeljo, 15. in v ponedeljek, 16. t.m.: Interpretacija Bachovih orgelskih del in Scarlattijevih del za čembalo.

Mala dvorana V ponedeljek, 16. t.m., ob 20. uri: Kralj Lear, Sergej Jutkevič.

Predvežje Velike dvorane Do 26. t.m.: Razstava fotografij italijanskega avtorja Gianfranca Mansuttija.

Sprejemna dvorana Do 29. t.m.: Mala plastika = s 7. jugoslovanskega bienala v Murski Soboti.

I. predzverje Do 2. oktobra: Razstava likovnih del slovenskih izseljencev.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

SKD Vigred iz Šempolaja vabi danes, 12. septembra, ob 19.30 na odprtje razstave domačih ustvarjalcev (v prostorih bivšega vrta) in ob 20. uri v osnovni šoli na FILMSKI VEČER s filmi Sergija Verča in Sergija Cesarja. Vabljeni!

KD Kraški dom vabi vse občane, prijatelje in soorganizatorje, ki so sodelovali pri izvedbi KRASKE OHCETI na družabni večer, ki bo jutri, 13. t.m. po 20.30 v balinarski koči pod Rupo.

SD Polet prireja jutri, 13. in v soboto, 14. septembra, ob 20. uri ter v nedeljo, 15. septembra, ob 16. uri na kotalkališču na Opčinah - Repentabrska ulica kotalkarski kabaret MAVRICA IN ZVEZDA. Vabljeni!

Zveza slovenskih kulturnih društev in Glasbena matica organizirata v petek, 20. septembra, obisk KONCERTA WASHINGTONSKE FILHARMONIJE, dirigent Mstislav Leopoldovič Rostropovič v Cankarjevem domu v Ljubljani. Odhod avtobusa od Fernetičev ob 17.30, povratek predviden ob 23. uri. Cena prevoza in vstopnic 15.000 lir. Vpisovanja sprejemata tajništvi Glasbene matice, Ul. R. Mana 29 in Zveze slovenskih kulturnih društev, Ul. sv. Frančiška 20/II.

koncerti

V soboto, 14. septembra, ob 20.30 bo v evangeličanski luteranski cerkvi v Trstu - Largo Panfil koncert klavičembalista EDWARDA SMITHA iz Združenih držav Amerike. Izvajal bo Haendlove in Scarlattijeve skladbe.

kino

Eden 15.30—21.00 »Inside Marilyn« in »Le hostess dell'amore«. Oba prepovedana mladini pod 18. letom.

Fenice 17.30—22.15 »La miglior difesa è la fuga«.

Excelsior 17.30—22.00 »Legend«.

Nazionale Dvodana št. 1 16.00—22.00 »Femmine scatenate«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 2 16.30—22.00 »Night mare«.

Dvorana št. 3 16.00—22.00 »Sensazioni da ninfomane«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Mignoa 17.00—22.15 »Impariamo ad amarc«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Grattacielo 17.45—22.15 »Cavaliere pallido«. Nastopa: Clint Eastwood.

Capitol 16.00—22.10 »Bianca e Bernice«.

Vittorio Veneto 16.30—22.00 »La dolcezza della tua bocca«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Lumiere 16.30—22.00 »Fratelli nella notte«. J. Hackman, F. Ward.

Alcione 15.00—22.00 »Mary Poppins«.

Ariston 17.30—22.00 »Le due vite di Mattia Pascal«. Nastopa: Marcello Mastroianni.

Radio 15.30—22.00 »All american girls«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

razna obvestila

Godba na pihala Vesna iz Križa prireja tudi letos tečaj za začetnike. Gojenci stari najmanj šest let bodo spoznavali osnovne glasbene teorije ob igranju flavte in bodo zatem prešli na vadbo za zelenega instrumenta. Vpisovanje vsak dan med 18. in 19. uro pri hišniku Doma A. Sirk v Križu ali med 19. in 20. uro na tel. št. 220637 ali 220125.

Pripravljalni odbor Kmetijskih dnevo 1985 obvešča vinogradnike, ki želijo sodelovati na razstavi grozdja, naj prinesejo šparone v Kulturni center F. Prešeren v Boljuncu v soboto, 14. septembra, od 9. do 14. ure.

včeraj-danes

Danes, ČETRTEK, 12. septembra SILVIN

Sonce vzide ob 6.40 in zatone ob 19.23. — Dolžina dneva 12.43. — Luna vzide ob 3.12 in zatone ob 18.43.

Jutri, PETEK, 13. septembra FILIP

Vreme včeraj: temperatura zraka 23,7 stopinje, zračni tlak 1025,3 mb ustaljen, veter severovzhodnik 10 km na uro, vlaga 40-odstotna, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 20,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Eva Genzo, Eliza Drobnič, Gualtiero Geurjevich, Marco Dronigi, Monica Demauro, Michele Delmonte, Rok Bernetic, Arwen Eny, Sfrergola Davide Falcomer, Alesio Colautti. UMRLI SO: 95-letna Maria Vittoria Cesaratto, 75-letna Marina Bisiacchi, 79-letni Vincenc Milič, 72-letni Ivan Sosič, 69-letni Rudolf Vremec, 64-letna Paola Scher, 85-letni Mario Santorini, 89-letna Luiga Avalli, 76-letni Giovanbattista Arena, 74-letna Alice Oblak, 88-letna Caterina Coslovich, 94-letna Giustina Gustin, 71-letni Armando Puntar, 77-letna Santina Dilica.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 8.30 do 20.30)

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta Sant'Anna 10, Lonjerska cesta 172, Fernetiči, Milje (Lungomare Venezia 3). (od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30) Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 20.30 dalje)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6, Fernetiči, Milje (Lungomare Venezia 3).

LEKARNE V OKOLICI

Boljuncem: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sseljan: tel. 299-197.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761; predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

menjalnica

	11. 9. 1985	
Ameriški dolar	1.944,—	
Kanadski dolar	1.410,—	
Švicarski frank	803,—	
Danska krona	179,—	
Norveška krona	224,—	
Švedska krona	223,—	
Holandski florint	588,—	
Francoski frank	215,—	
Belgijski frank	30,50	
Funt sterling	2.550,—	
Irski sterling	2.050,—	
Nemška marka	662,—	
Avstrijs		

ženska in njena stvarnost

O slovenskem pojmovanju ženskih in moških poklicev

Če verjamemo, da se javno mnenje bolj kot v visokodonečih uradnih deklaracijah odraža v vsakodnevnih pomenkih, potem je kot nalašč za uvod v tokratno, že stokrat obravnavano in nikoli razrešeno tematiko, zapis pogovora med starima znančkama. Primer je iz osrednje Slovenije, prinaša pa ga septembrska številka Naše žene. Dve stari prijateljici se srečata. Prva vsa navdušena pravi: »Veš, moja hčerka ima krasnega moža. Vse ji naredi. Kuha, pospravlja, šiva, se ukvarja z otroki. Po rokah jo nosi,« hvali svojega zeta. Druga začne zagrenjeno: »Moj sin jo je pa pošteno skupil. Vse mora sam narediti. Celo kuha in pere, pa lika in pospravlja. Njegova žena pa te dobre sploh ne ceni, samo leži in ukazuje,« se jezi na snaho.

Vse je odvisno od zornega kota, bi lahko bil naslov primera, ki precej verodostojno prinaša nasprotujoče si poglede na delitev v moških in ženskih obveznostih v družini, oziroma o tem, kaj naj bi sploh mož moral delati doma. Prav tako je izredno pogost »lapsus« slovenskega učiteljsstva, da nemarnim ali lenim dijakom ter študentkam tudi javno priporoči, naj gredo raje domov in vzamejo v roko kuhalnico. Malo verjetno pa je, da bi isti nasvet dajali šolskim zabušantom moškega spola.

Zaradi korjice takšnih drobnih cvetk, ki pa jih je velikokrat mnogo teže iztrgati iz ljudskega mišljenja, kot pa načelne poglede na žensko zaposlovanje, se samo po sebi postavlja vprašanje, kako to, da na pragu tretjega tisočletja še vedno delimo poklice na moške in ženske. Seveda lahko v podporo nakazane teze navedemo celo vrsto številčnih in statističnih podatkov iz vseh držav sveta, tokrat pa bi se omejili na Slovenijo. Tudi v Sloveniji so namreč še danes cele veje »ženskih«, oziroma feminiziranih dejavnosti kot so na primer socialno varstvo, osebne storitve, proizvodnja končnih tekstilnih izdelkov, zdravstvena zaščita, bančništvo, gostinstvo, proizvodnja obutve in galanterije, izobraževanje, samoupravne interesne skupnosti in trgovina na drobno. Med tipično »moške« dejavnosti pa v Sloveniji prištevajo: vojsko, upravo za notranje zadeve in cerkev. Skoraj izključno so moška domena še: pomorski promet, pridobivanje barvastih kovin, proizvodnja kamna in peska, geološka raziskovanja, ladjedelništvo, pridobivanje premoga, vodno gospodarstvo, nizka gradnja in hidrogradnja, visoka gradnja ter zaključna dela v gradbeništvu.

Današnje stanje tudi v Sloveniji nesporno temelji na tradicionalni delitvi dela v družini med možem in ženo. (Že omenjena revija sicer zastavlja to vprašanje kot provokacijo, ne kot ugotovitev; je pa druga va-

rianta stvarnejša). Po tradiciji so namreč ženi zaupana drobnjakarska, dolgočasna in manj zahtevna dela. In kaj delajo danes ženske v službah? Običajno manj zahtevna, dolgočasna in repetitivna dela... Ob vsem tem se malodane povsod pojavlja neka druga stalnica in sicer, da niti v skoraj izključno ženskih kolektivih ženske ne zasedajo odgovornih mest.

Vzrokov je seveda več, med glavnimi pa je vsekakor izobraževanje. Slovenski strokovnjaki so na primer ugotovili, da tudi z usmerjenim izobraževanjem glede razlikovanja med moškimi in ženskimi poklici ni prišlo do bistvenih premikov. Ocena skupine višjih strokovnih sodelavcev Centra za razvoj univerze v Ljubljani o tem vprašanju je bila precej jasna in stroga: »V večini izmed nas so močno zasidrani stari modeli življenja, ki ženskam določajo drugačno vlogo kot moškim. Prav zato tudi delimo poklice na ženske in moške«. Ker otroci odraščajo ob vzgoji, ki deli svet na moški in ženski, so v določeni dobi odločitve za nadaljnji študij ali tip zaposlitve skoraj same po sebi umevne, istočasno pa lahko mladi ljudje najdejo potrditev, da je pač takšno mišljenje splošno veljavno in uveljavljeno v okolju, v katerem odraščajo.

Sicer pa niso razlike zelo očitne v vrstah dijakov ali študentov, razlike so na primer tudi v zbornici ali na splošno v šolskem poslopju. Ženske praviloma poučujejo slovensščino in angleščino, moški telovadbo in tehnični pouk. Hišnik je moški, čistilka pa ženska.

Pri odločanju o študijski usmeritvi pa je seveda zelo pomembno tudi gnotno stanje staršev, oziroma možnost prejemanje ustreznih stipendij. Po podatkih Zavoda SR Slovenije za statistiko (stanje 31. 12. 1983) je namreč razvidno, da prejema v Sloveniji najmnogičnejšo obliko stipendije (kadrovske) le 34% deklet in kar 66% fantov. Vendar pa neenakopravnost pri izobraževanju ni konec, ker se tudi v poklicnem izpopolnjevanju po zaključku rednega študija, ko se morajo ženske spopasti s celo vrsto praktičnih težav. Moški imajo namreč na razpolago veliko več časa, ker so v glavnem »razbremenjeni« družinskih obveznostih.

Po jugoslovanskih zakonih (in tudi drugih držav) sta moški in ženska enakopravna; vsakdanje življenje in tudi številne raziskave kažejo, da je med prakso in zakonodajo zelo velik razkorak. Vendar pa predpisi niso prodrli do zavesti večine ljudi, saj, kot ugotavlja Naša žena, je »temeljni krivec za to zmedo skrit v naših glavah, kjer imamo v svojih možganskih celicah zapisano predstavo o tradicionalnem tipu moškega in ženske«.

(bip)

Tabor v Povirju (1925)

Med slovenskimi mladinci tudi Bidovec, Marušič, Miloš

Še odmevajo besede govornikov z veličastne svečanosti ob 55. obletnici smrti bazoviških junakov, ki so jim črne sile vzele življenje zaradi njihove demokratične naravnosti in ljubezni do slovenskega naroda in slovenske besede. Bidovec, Marušič, Miloš in Valenčič so danes pojem čutečega antifašizma in borbe za napredek, opozarjajo na preteklost, ki se ne sme nikoli več ponoviti. Borili

so se in umrli, da bi zaustavili takratno tragično usodo svojega in vseh teptanih narodov.

Danes pa objavljamo fotografijo arhivske vrednosti, ki kaže Bidovca, Marušiča in Miloša v letu 1928. Takrat so se ti trije bazoviški junaki, in sicer 25. maja, udeležili Tabora slovenske mladine. Tabor je bil v Povirju, kamor so prišli še mnogi napredno čuteči mladi Slovenci.

radiotelevizija

italijanska televizija

- Prvi kanal**
- 11.15 Teletideo
  - 13.00 Poletni maraton
  - 13.30 Dnevnik
  - 13.00 Tre uomini in barca - film
  - 15.15 Il richiamo nella foresta
  - 16.20 Le meravigliose storie del prof. Kitzel - risanka
  - 16.30 Tre nipoti e un maggiordomo
  - 17.00 Professione: pericolo - TV film
  - 17.50 Al Paradise - glasbena oddaja
  - 19.35 Almanah - Vremenske razmere
  - 20.00 Dnevnik
  - 20.30 Madonna che silenzio c'è stasera - film
  - 22.00 Dnevnik
  - 22.10 Il mercante in fiera - nagrajna igra
  - 23.35 Dnevnik 1 - Zadnje vesti
- Drugi kanal**
- 11.15 Teletideo
  - 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
  - 13.15 La donna di moda - 4. nadaljevanje
  - 14.05 L'estate è un'avventura
  - Towser e la macchina del sorriso - risanka
- Tretji kanal**
- 11.15 Teletideo
  - 19.00 Dnevnik 3
  - 16.10 Deželni dnevnik
  - 19.20 Dnevnik 3 - Deželni programi
  - 19.32 La maschera e lo specchio - 1. del
  - 20.00 Sola in vzgoja: Zivinorejski sistem
  - 20.30 Città immaginaria
  - 21.30 Dnevnik 3
  - 21.55 La mia notte con Maud - film

jugoslovanska televizija

- Ljubljana**
- 8.45 Test
  - 9.00 TV v šoli: Povej mi povej, Kakšno vodo pijemo, Kemija, Energija vetra
  - 10.35 TV v šoli
  - 12.30 Poročila
  - 17.15 Teletekst RTV Ljubljana
  - 17.30 Poročila
  - 17.35 N. Maurer: Jesenski veter
  - 17.55 Slikar Matija Jama
  - 18.25 Notranjski obzornik
  - 18.40 Delegatska tribuna
  - 19.24 TV in radio nocoj
  - 19.26 Zrno do zrna
  - 19.30 Dnevnik in Vreme
  - 20.05 Tednik
  - 21.05 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
  - 21.15 L. Hörické - J. Gross: Pankrt, 4. del nadaljevanke
  - 22.05 Dnevnik
  - 22.20 Retrospektiva domače TV drame
- Iz črne kronike: Vest in pločevina - Krivolov, 1. del
- Zagreb**
- 9.00 in 10.35 TV v šoli
  - 12.30 Poročila
  - 16.15 Videostrani
  - 16.25 TV v šoli
  - 17.30 Poročila
  - 17.35 TV kolektor
  - 17.45 Belj ciganeček - otroška serija
  - 18.15 Helenizem in Romljani na Neretvi
  - 18.45 Ljudje, čas, glasba
  - 19.30 Dnevnik
- 20.00 Panorama, politični magazin**
- 21.05 Vse je igra - zabavnoglasbena oddaja**
- Koper**
- 15.00 Film
  - 16.30 Manon Lescaut - TV film
  - 17.30 17.30 Hiša v gozdu - TV film
  - 18.00 Medved Yoghi - risanka
  - 18.30 Kenguru Skippy - TV film
  - 19.00 Odprta meja
- Danes bodo v oddaji ODPRTA MEJA med drugimi tudi naslednji prispevki:**
- TRST — Protest slovenskih organizacij zaradi prepovedi uporabe palače Costanzi
  - TRST — Uraden začetek seminarja za slovenske šolnike
  - MILAN — Uspešno sodelovanje podjetja Beneco Kronos na mednarodnem sejmu športne opreme
  - TRŽIČ — Razgovor s sindikalistom Danilom Pericem
  - TRST — Seminar o sinhrotronu
  - TRST — Atletski turnir SZ Bor za najmlajše
  - REZIJA — Izšla knjiga A. Madotta o Reziji
- 19.30 TVD - Stičiče
  - 19.50 Velike razstave
  - 20.25 Mačka - TV nanizanka
  - 21.30 Divja opera - dok. oddaja
  - 22.00 TVD - Vse danes
  - 22.10 Nečmirmost - varjete
  - 23.00 Košarka: Jugoslavija - Francija
  - 24.00 Film

zasebne postaje

- CANALE 5**
- 11.10 Lcu Grant - TV film
  - 12.10 Peyton Place - TV film
  - 13.10 Orazio - TV film
  - 13.30 Sentieri - TV roman
  - 14.30 Una vita da vivere - TV roman
  - 15.30 La famiglia Holvak - TV film
  - 16.30 Divja narava - dokumentarec
  - 17.00 Hazzard - TV film
  - 18.00 Antologia di Jonathan - oddaja vodi: Ambrogio Fogar
  - 19.00 Festivalbar
  - 23.30 Dove vai sono guai - film
  - Igrata: Jerry Lewis in Jill St. John
- RETEQUATTRO**
- 10.30 Alice - TV film
  - 10.50 Mary Tyler Moore - TV film
  - 11.15 Piume e paillettes - TV novela
  - 12.00 Febbre d'amore - TV film
  - 12.45 Ciao, ciao - oddaja za mladino
  - 13.15 Evelin e la magia di un sogno d'amore - risanka
  - 14.15 La fontana di pietra - TV novela
  - 15.05 Lacrime di spos - film
  - 17.00 La squadriglia delle pecore nere - TV film
  - 18.00 Febbre d'amore - TV film
  - 18.50 Avenida Paulista - TV novela
  - 19.45 Piume e paillettes - TV novela
  - 20.30 Mike Hammer - TV film
  - 21.30 Matt Houston - TV film
  - 22.30 Missione in Manciuaria - film
  - Igrata: Anne Bancroft in Sue Lyon
  - 00.10 L'ora di Hitchcock - TV film
  - 1.10 Agente speciale - TV film
- ITALIA 1**
- 9.15 Fuga nel tempo - film
  - 11.00 Gli eroi di Hogan - TV film
  - 11.30 Sanford and Son - TV film
  - 12.00 Cannon - TV film
  - 13.00 Wonder Woman - TV film
  - 14.00 Video estate '85
  - 14.30 Kung Fu - TV film
  - 15.30 Gli eroi di Hogan - TV film
  - 16.00 Bim Bum Bam
  - 18.00 Quella casa nella prateria
  - 19.00 Fantasilandia - TV film
- 20.00 Kiss me Licia - risanka
  - 20.30 Safari Express - film
  - 22.20 Cin Cin - TV film
  - 22.50 L'astronave atomica del dottor Quatermass - film
  - 00.35 Mod Squad i ragazzi di Greer - TV film
- TELEPADOVA**
- 13.30 Belle e Sebastian - risanka
  - 14.00 Innamorarsi - TV film
  - 14.30 Capriccio e passione - TV film
  - 15.00 TV film
  - 16.00 Operazione ladro - TV film
  - 17.00 Film
  - 18.30 Il ritorno dell'uomo tigre - risanka
  - 19.00 Sam il ragazzo del West - risanka
  - 19.30 Belle e Sebastien - risanka
  - 20.00 Cuore selvaggio - TV film
  - 20.30 Illusione d'amore - TV film
  - 22.30 Sam e Sally - TV film
  - 23.30 Šport: Avstralski football
- TRIVENETA**
- 10.00 Film
  - 11.30 TV film
  - 12.00 Il giudice vuole giustizia - film
  - 13.15 Horoskop
  - 13.20 Komični filmi
  - 14.30 Un angelo di ragazza - film
  - 16.00 Filmski spored
  - 16.30 Risanke
  - 17.30 Il cavaliere svedese - film
  - 19.00 TV film
  - 19.30 Dokumentarec
  - 20.15 Filmski spored
  - 20.30 Film
  - 22.00 Razstava preprog
- TELEFRIULI**
- 15.00 Scacco matto - TV film
  - 16.00 Hanna e Barbera - risanke
  - 16.30 Gundam - risanka
  - 17.00 Astroganda - risanka
  - 17.30 Disperatamente tua - TV film
  - 18.30 Ispettore Dante - TV film
  - 19.00 Večerne vesti
  - 19.30 Športna oddaja
  - 19.30 Andrea Celeste - TV film
  - 20.30 Revival '80
  - 21.45 Ironside - TV film

radio

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 8.00 Dobro jutro po naše; Kolarček; Narodnozabavna glasba; 8.10 - 10.00 Poletni mozaik: Potovanje po Veliki Britaniji; Iz arhiva mladinske dramatike: »Modra puščica«; Prvi del; vmes: Lahka glasba; 10.10 Koncert RAI iz Turina; 11.50 - 13.00 Opoldanski zbornik: Beleška; Iz svetovne zakladnice pripovedništva; vmes: Glasbeni potpuri; 13.20 Slovenske popevke; 14.10 - 17.00 Popoldanski program: Naša vina; Diskorama; Beleške za zgodovino otroštva; Glasbeni listi; 17.10 Klasični album: Gioacchino Rossini: Seviljski brivec (drugo dejanje); 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Glasbena priloga.

RADIO KOPER (Slovenski program)

6.30, 7.00, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme - prometni servis; 6.45 Cestne informacije; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek; VAL 202; 13.00 Otvoritev - Danes na valu Radia Koper; 14.40 Zanimivost; Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Pogovor o...; 17.40 Utrinki iz zamejstva; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER (Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.30 Kolarček; 6.35 Vremenske razmere; 7.00 Dober dan; 8.45 Su e zo per le contrade; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.35 Prvi vstop; 11.00 Gulp; 11.30 Na prvi strani - Poročila v nemščini; 12.00 Glasba po željah; 14.35 Popoldanski spored: Glasba - Popevka tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.45 Počitnice v Jugoslaviji; 17.45 Motociklizem; 18.32 Carl Orff; Carmina Burana; 20.00 Zaključek.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00 Jutranji spored; 9.00 Radio anchor: popevke; 11.00 I baroni - 1. nadalj.; 11.30 Trentatré trentine - variete; 12.03 Lagrime - variete; 13.15 Master - glasba dan za dnem; 13.56 Turistične informacije; 15.00 Radio 1 za vsakogar: On the road; 16.00 Il Paginone - poletni program; 17.30 Radio 1 - jazz 85; 18.05... Anta ma non li dimostra - 4. nadalj.; 18.30 Večerna glasba: Mala kronika Anne Magdalene Bach; 19.15 Verska rubrika; 19.20 Na naših trgih; 19.25 Audiobox Desertum; 20.00 La donna di nessuno - komedija v treh dejanjih; 21.40 Po gledališki predstavi.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 Dnevi; 8.00 Otroštvo: kako, zakaj...; 8.05 Napoved programa; 8.45 La scalata - 24. nadalj.; 9.10 Tuttitalia... parla - radovednosti; 10.00 Dnevnik 2 - poletni program; 10.30 Motonave Selenia; 12.10 in 14.00 Deželni programi; 12.45 Tuttitalia... gioca; 15.00 Accordo perfetto - znane melodije; 15.42 La contrada - glasbena odd.; 16.35 La strana casa della formica morta; 17.32 Addio alle armi - 15. nadalj.; 18.32 Saltimbanchj dell'anima; 19.50 Šola in vzgoja: Knjiga in družba; 20.10 Poletne simfonije.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 14.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Radijska šola za višjo stopnjo; 8.35 Igraj kolce; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Znano in priljubljeno - Na plesno temo; 11.35 Naši pesmi in plesi; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Znane melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.00 Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 13.20 Osmrtnice, obvestila in zabavna glasba; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Enajsta šola; 14.20 Koncert za mlade poslušalce; 14.45 Naš gost; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 - 15.25 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Lahke note; 18.30 Med skladbami za harfo; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansambлом Atija Sossa; 20.00 Četrtekova večer domačih pesmi in napevov; 21.05 Literarni večer; Grazia Deledda; 21.45 Lepe melodije; 22.05 Našim po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov.

Slavnost bo v soboto popoldne

Utrjevanje prijateljstva ob meji cilj pobratenja med Medejo in Vrtojbo

V Medeji, mali furlanski občini na zahodu goriške pokrajine, tam kjer se ta že spaja z videmsko, bodo jutri in v soboto imeli slavnost pobratenja s Krajevno skupnostjo Vrtojba. Gre še za en člen v verigi prijateljskih stikov med občinami Goriške in sosedne Jugoslavije, saj, če nas spomin ne vara, doslej se uradno pobratene z nekaterimi kraji v Jugoslaviji občine Doberdob, Sovodnje, Starancan, Ronke, Gradišče ob Soči, Romans in Krmin. Številne druge občine pa vzdržujejo prijateljske stike tako na ravni uprav kot kulturnih ter športnih in drugih društev.

Medea je že pobratena z manjšim krajem v jugozahodni Franciji. To je Castelculier. Do pobratenja je prišlo pred osmimi leti. Med Medeo in Castelculierom je cela vrsta krvnih in sorodstvenih vezi. Sredi dvajsetih let je namreč veliko Furlanov, tako iz Medeje kot iz drugih sosednjih furlanskih krajev, emigriralo v Francijo. Nekateri so odšli ker so pri nas bile slabe gospodarske razmere, drugi pa zaradi fašističnih šikan. Najprej so se kot težaki zaposlili na tamkajšnjih kmetijah. Dandanes pa so izselenci in njihovi potomci gospodarsko močni. Pravijo, da je v Castelculieru od dvatisoč prebivalcev približno 800 takih, ki pripadajo našim Furlanom ali so njih potomci rojeni v Franciji. Med krajeva

so trajne vezi.

Župan Franco Stacul nam je povedal, da je že od vsega začetka čutil potrebo, da bi prebivalci Medeje našli stik tudi z neposrednimi sosedi Slovenci. Tu ni krvnih vezi. V tej furlanski vasi živi namreč le nekaj Slovencev, v glavnem žensk, ki so se tja poročile. Furlani pa čutijo do Slovencev prijateljstvo. Najprej so mislili, da bi se pobratili s Tolminom. Kraj pa ima svoje specifičnosti in je tudi precej oddaljen od tega furlanskega kraja. Zaradi tega so se, po nekaterih stikih kulturnega in osebnega značaja, odločili, da prično s pripravami za pobratenje z Vrtojbo. Stike s tem krajem imajo že polnih pet let. Prišlo je do več obiskov kulturnih skupin, še zlasti pevcev in folkloristov. Stike imajo tudi na drugih ravneh. Zaradi tega je bila odločitev o pobratenu lahka. Zanj se je zavzel občinski svet. V posebnem odboru so poleg župana Franca Stacula zastopniki vseh v Medeji prisotnih strank, t.j. KPI, KD, PSI in PSDI.

Razne kulturne skupine iz Medeje pa so imele tudi več stikov z italijansko skupnostjo na Reki. Italijanski pevci z Reke so obiskali to furlansko vas, prav tako so bili Furlani v gosteh na Reki. Župan nam je povedal, da je pred kratkim prišlo tudi do pobratenja med kvodava-

janci iz Medeje in tistimi Lošinjske plovidbe z Lošinja.

V slavnostih pobratenja bo zapadeno vse prebivalstvo. V ta namen je občina pozvala prebivalstvo naj sodeluje pri pripravah in tudi gmotno podpre pobudo, saj ne sme vse ležati samo na ramenih občinske uprave.

Slavnosti se bodo pričele že jutri, v petek, popoldne, ob 18. uri, ko bodo v avli starega županstva odprli slikarsko razstavo 2 x GO, t.j. skupine umetnikov obeh Goric. Do konca meseca bodo razstavljeni dela Sergia Altierija, Luciana De Gironcolija, Ignazia Doliacha, Danila Jejičiča, Pavla Medveščka, Cesara Mochiuttija, Fulvia Monaia, Nedeljka Pečanca, Rudija Pergarja, Klavdija Tutte, Giorgia Valvassorija in Miloša Volariča.

V soboto pa bo vsa slavnost potekala na trgu pred novim županstvom. Tu so postavili oder. Sodelovali bodo godba iz Tržiča, ki jo vodi Pietro Poelen, domači pevski zbor, ki ga vodi Dorino Godeas, mladi folkloristi iz Medeje in iz Vrtojbe. Kar na odru bodo, po govornih medejskega župana in predsednika Krajevne skupnosti Vrtojba ter morebitnih drugih gostov, podpisali svečano listino o pobratenu.

Pravi odnos do Slovencev v vodstvu gorških planincev

Glasilu goriške sekcije Italijanskega alpinističnega kluba (CAI), ki ga urejata Luigi Medeo in Rudi Vittori, odgovorni urednik pa je znani goriški kulturni delavec Celso Macor, prinaša v eni zadnjih števil (maj - junij) članek o sporih, ki so nastali pri tržaški sekciji Società Alpina delle Giulie, ko je le-ta sklenila pristopiti v nam dobro znani odbor za obrambo italijanstva Trsta, kar zelo eklatantno izpodbija vse dosedanje trditve o apolitičnem značaju te organizacije. Kakih štirideset članov se z odločitvijo ne strinja in je vložilo priziv, o katerem pa bo odločal odbor predstavnikov sekcij CAI z območja naše dežele in sosednjega Veneta.

Članek ugotavlja, da vprašanje zaščite narodnostne manjšine ni mogoče zreducirati na bilingvizem, kakor skušajo v določenih krogih to predstaviti. Glavni cilj vsake manjšine je zagotoviti lasten obstoj in razvoj.

Tako ali drugače, o sporni odločitvi bo razpravljaj ožji odbor. Vsekakor pa je dogodek, ki je sicer značilen za vzdušje v tržaških krogih, priložnost za ponovno potrditev smernic, ki jih glede sodelovanja in enakopravnosti narodov in narodnosti, ki živijo v tem prostoru, na območju Vzhodnih Alp, že vrsto let skušajo uresničevati pri goriški sekciji CAI, tudi s prirejanjem vsakoletnih srečanj med planinci iz Slovenije, Koroške in Furlanije - Julijske krajine. Tak pristop je prvi skušal uresničiti, zdaj že pokojni, dolgolet-

ni predsednik Mario Lonzar, sklicujoč se na izhodišča Julijusa Kugyja.

Članek nadaljuje, da bo taka usmeritev veljala tudi v prihodnje, želi pa dati svoj konkreten doprinos k razčiščenju in kulturni rasti, kajti vprašanje zagotovitve obstoja jezikovni ali narodnostni manjšini je vprašanje kulture in demokracije.

»Alpinismo goriziano« bo zato v prihodnjih številkah objavil vse pripečke, za ali proti omenjenemu odločitvi tržaške sekcije CAI. V pogovoru z urednikom smo te dni izvedeli, da je bil odziv na vabilo bolj slab. Menda sta prispevka na to temo do zdaj le dva. Enega pa je menda poslal naš »prijatelj« iz Gorice, ki je tudi med najbolj vnetimi zagovorniki (in branitelji) italijanskega značaja mesta. Bog mu grehe odpusti, za to, kar bomo argumentiranega prebrali, menda že v prihodnji številki »Alpinismo goriziano«.

DANES V NOVI GORICI

Premiera Idealista

V Kulturnem domu v Novi Gorici bo drevi ob 20. uri premiera Tomizovega - Cankarjevega Idealista v izvedbi Primorskega dramskega gledališča. Predstava pomeni uvod v letošnjo, jubilejno, sezono novogoriškega ansambla in je ob enem doprinos k praznovanju občinskega praznika občine Nova Gorica. Delo je režiral Jože Babič, na nocojšnji premieri bo predvidoma prisoten tudi Fulvio Tomizza.

Šoli na pot ob stoletnici

Skoraj poldrug tisoč učencev in dijakov bo danes stopilo v razrede v raznih šolskih stavbah. Pričenja se novo šolsko leto. Pričenjajo se nove skrbi za učence in dijake, njihove starše ter njihove vzgojitelje. Nadaljujejo pa se nove skrbi tudi za vso slovensko narodnostno skupnost. Iz podatkov, ki smo jih objavili pred dnevi izhaja, da bomo v tem šolskem letu imeli na naših šolah manj učencev in dijakov kot v prejšnjem. Ponekod bo sicer dijakov več, vendar je to le prehodnega značaja. Ko bodo, čez nekaj let, danes še številni razredi zapuščali šolo bomo še bolj tožarili. Manj, veliko manj učencev kot pred leti, je v vrtcih in osnovnih šolah. To ne zaradi tega, ker bi se starši odpovedali pošiljanju otrok v slovenske šole. Pojav je splošen tako pri italijanski večini kot pri slovenski manjšini. Otrok enostavno ni. Prišli smo v tak položaj, da imamo v vsaki mladi družini poprečno enega samega otroka. Zaradi tega je čisto razumljivo, da je otrok v vrtcih in v šolah manj. Ponekod so razrede že ukinili. Tudi nam Slovincem grozi v bližnji bodočnosti kaj takega.

V Gorici trenutno ni velikih problemov na šolskem področju. Zasedaj odprtih vprašanj s stavbami ni. Seveda ostaja še vedno odprto vprašanje stavbe za slovenske srednje šole. Ali bodo te ostale v Starem semenišču v Ulici Alviano ali bo zanje zgrajena kaj novega. Trgovski zavod Ivan Cankar se nahača v istih neprimernih prostorih kjer je že več let. V Doberdolu so na poti konkretne rešitve šolskega vprašanja.

V tem letu bo treba tudi pomisliti kako naprej s slovenskim razredom industrijskega razreda Galileo Galilei. Ni moč kar tako sprejeti tez, ki smo jih brali v časopisu, žal tudi slovenskem. O tem bo treba še razpravljati kar se da hitro, da ne bomo izgubili rokov in potem krivili za zamudo tega ali onega, samo dejanskih krivcev ne.

Letos poteka točno sto let, odkar je bila 1. oktobra 1885 v Gorici odprta prva slovenska osnovna šola. V stavbi v Ulici sv. Klare jo je odprlo takratno Politično društvo Sloga. Slovenske šole v Gorici so nam v teh sto letih dale ogromno izobraženih ljudi, od intelektualcev do trgovcev, od obrtnikov do kmetov. Prizadevat si moramo vsi, brez vsakršne razlike svetovnonazorskega pojmovanja, da bomo tako v tem šolskem letu 1985 - 86 kot v prihodnjih nadaljevali na tem šolskem področju po načelih, ki so pred sto leti vodili naše prednike združene v družtvo Sloga. Le tako se bomo Slovenci v Gorici obdržali in razvijali.

Marko Waltritsch

● Udeležence na mednarodnem violinskem natečaju »R. Lipizer«, članke strokovne žirije in organizatorje bo v soboto, 14. t.m. ob 12. uri sprejel goriški prefekt dr. Pierangeli.

Evropski prvaki Cibone obiskali podjetje Agorest

Evropski prvaki, košarkarji zagrebške Cibone, ki se te dni mudijo v naši deželi, kjer sodelujejo na raznih turnirjih in prijateljskih srečanjih, so včeraj zjutraj obiskali podjetje Agorest v Štandrežu. Srečanje spada v okvir sodelovanja med štandredskim podjetjem in Cibono, ki združuje več podjetij na Hrvaškem.

Petroviča in tovariše je v imenu gorškega kolektiva pozdravil vodja Domenis, ki jim je na kratko orisal poslovanje Agoresta. Po zahvalnih besedah predsednika zagrebškega dru-

štva Daribora Sriče, so si košarkarji ogledali prostore podjetja in navezali pogovor z uslužbenci, ki so z zanimanjem postavili evropskim pravkom vrsto vprašanj, saj so imeli edinstveno priložnost, da od blizu spoznajo predstavnika enega najboljših košarkarskih klubov. Seveda je beseda tekla predvsem o jugoslovanskem prvenstvu, o bodočnosti jugoslovanske reprezentance, ki jo sestavljajo tudi nekateri igralci zagrebškega društva, ter o posameznikih, predvsem Petroviču, gotovo enim najboljših košarkarjev na svetu.

V tržaški občini v okviru zakona 8/83

Skoraj pet milijard lir odškodnine

Občina Tržič bo do leta 1987 prejela od podjetja Enel 4800 milijonov lir na osnovi zakona 8/83, ki predvideva izplačilo posebne odškodnine občinam v krajih, kjer obratujejo termocentrale, ki uporabljajo drugačno pogonsko gorivo od plinskega olja oziroma naftnih derivatov. To odškodnino, ki se določa na osnovi proizvedene količine električne energije, občine lahko uporabijo na različnih področjih, ki pa so že opredeljene z zakonom: energetske varčevanje, posegi za varstvo okolja in izboljšanje življenjskih pogojev, izboljšanje splošnih družbenih in gospodarskih pogojev, posegi na socialnem področju.

Ob upoštevanju teh kriterijev mora biti sestavljen tudi načrt posegov, ki ga je tržaška občina že tudi pripravila in odobrila. Denar do leta 1987 bodo uporabili za izvedbo sledečih načrtov: avtomatizacija občinskih uradov (okrog 600 milijonov lir), ureditev zelenih površin na gričih nad mestom (950 milijonov lir), pokritje dela kanala de Dottori (1550 milijonov lir), ureditev parkirnega prostora pred železniško postajo v Tržiču (300 milijonov lir), ureditev in ponovno odprtje toplice (650 milijonov lir), zgraditev športnih objektov (450 milijonov lir), izdelava načrta za smotrno izrabo prostora (100 milio-

nov lir), nakup in namestitev elektronskih naprav za ugotavljanje stopnje onesaženosti zraka (100 milijonov lir).

Ob tem velja omeniti, da bo občina že v kratkem lahko koristila prvo tranšo odškodnine, in sicer za obdobje od januarja 1983 do decembra lanskega leta. Pogodbo so podpisali prav te dni, in sicer župan Sacca-vini ter inženirja Ossola in Sorato, kot predstavnika podjetja Enel. Prispevek v skupnem znesku 1798 milijonov lir, bo občina prejela v trimesečnih obrokih.

Upravni odbor KZE sprejel ostavko Esposito

Upravnik goriške Krajevne zdravstvene enote je na zadnji, torkovi seji, vzel na znanje in tudi sprejel ostavko, ki jo je pred dnevi dal podpredsednik Francesco Esposito, potem ko so v tem organu sprejeli odločitev o začasnem zaprtju kirurškega oddelka bolnišnice v Gradežu. Upravni odbor je ostavko sprejel, ni pa razpravljal o tem, da bi kdo drug prevzel mesto podpredsednika. Zaradi politične krize na deželi in različnih zapletov se zdi, da bo o-

Uslužbenci občinskega podjetja oklicali stavkovno gibanje

Ukrep zadeva samo področje prevozov

Uslužbenci občinskega podjetja v Gorici, ki skrbijo za avtobusni prevoz, so oklicali stavkovno gibanje, ob koncu prihodnjega meseca pa napovedujejo ostrejšje oblike sindikalnega boja, v kolikor v doglednem času ne bodo z ravnateljstvom podjetja in posredno z občinsko upravo dosegli zadovoljivega sporazuma. V tem času ne bodo opravljali nadurnega dela in posebnih zadolžitvev, ne bodo sprejeli sprememb v delovnih izmenah itd.

Razlog za protest je v dejstvu, kakor izhaja iz poročila za tisk, da je vodstvo podjetja v ponedeljek, 9. t.m. sporočilo, da ni v stanju uresniti čiti pred štirimi meseci doseženega internega sporazuma in da zato predlaga sklenitev novega.

Osnutek novega sporazuma bo ravnateljstvo izročilo sindikalnim predstavnikom v ponedeljek, 16. t.m., naslednjega dne pa bodo o dokumentu razpravljali na sindikalni skupščini, ki je napovedana za 20.30 v remizi. Na pogovoru z ravnateljstvom podjetja so sindikalni predstavniki naglasili, da mora osnutek novega sporazuma obsegati v glavnem bistvene točke prejšnjega, upoštevati pa mora tudi določeno stopnjo ovrednotenja in to ob upoštevanju velike zamude

pri uresničevanju pogodbe. Sindikalni svet se je s svoje strani obvezal, da do 23. septembra predlog preuči in ga vrne z morebitnimi dopolnili, oziroma spremembami.

Stavkovno gibanje velja od včeraj dalje. Zaradi novega sindikalnega spora, zaenkrat ne bi smelo biti težav v mestnem prevozu, pač pa se utegne to zgoditi, če se bodo uslužbenci odločili za ostrejšje oblike sindikalnega boja, kakor napovedujejo.

Obsežen požar nad Tržičem

Ogenj je včeraj popoldne in zvečer uničil veliko površino bujnega borovega gozda nad železniško postajo v Tržiču. Goreti je pričelo okrog 14. ure, že pol ure kasneje pa so tržaški gasilci prejeli prvo telefonsko obvestilo in takoj poslali na kraj ekipo. Zaradi zelo sušnega obdobja je bilo gašenje težavno, oviral ga je tudi veter. Pozno popoldne je gasilec, pripadnikom gozdne straže in prostovoljem uspelo požar omejiti, vendar ne povsem pogasiti. Še okrog 19. ure so bile na delu štiri skupine gasilcev, ena skupina pripadnikov gozdne straže in številni prostovoljci.

razna obvestila

Godba na pihala »Kras« iz Doberdoba sporoča, da bo vpisovanje v tečaj za mlade godbenike v petek, 13. in v soboto 14. t.m. v trgovini pri Mili.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30—22.00 »Attrazione di coppie in calore«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CORSO 18.00—22.00 »Mondo cane oggi - L'orrore continua«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 17.30—22.00 »Duro, duro!«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica

SOČA 18.30—20.30 »Mladi bojevniki«. SVOBODA 20.30 »Biti ali ne biti«. DESKLE Danes zaprto.

POGREBI

11.00 Margherita Stule vd. Marin iz bolnišnice Janeza od Boga v kapucinsko cerkev in na glavno pokopališče; 12.30 Ugo Morassi iz splošne bolnišnice v cerkev sv. Ignacija in na glavno pokopališče; 13.30 Anton Vogrič iz splošne bolnišnice v cerkev sv. Ignacija in na glavno pokopališče; 13.30 Anton Vogrič iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Steverjan.

Pred tednom umrla Mira Mihelič Praznina v slovenski književnosti

Natanko pred tednom dni je umrla slovenska pisateljica Mira Mihelič. V 73. letu starosti jo je vzela smrt in s tem je nastala v slovenski književnosti velika praznina, saj je šlo za vsestransko ustvarjalno in angažirano osebnost.

Mira Mihelič se je rodila 14. julija 1912 v Splitu, gimnazijo je končala v Ljubljani, po vojni pa je živela kot svobodna umetnica in prevajalka (predvsem iz angleščine). V svojih prozih delih, predvsem romanih, je realistično, a ne brez vplivov modernega romana opisovala slovensko meščanstvo pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej. S ciklom romanov o družini Raven je oblikovala tudi slovensko različico evropskih družinskih romanov.

Ze ti skopi podatki kažejo na izjemno široko zasnovano delo (skoraj 40 objavljenih knjig), ki ga je dopolnjevala tudi družbena dejavnost: bila je predsednica Društva slovenskih pisateljev, predsednica slovenskega centra PEN in dosmrtna podpredsednica mednarodne pisateljske organizacije PEN. Leta 1971 je prejela red dela z zlatim vencem, leta 1978 francosko odlikovanje za umetnost in književnost ter pred dvema letoma Prešernovo nagrado.

Nova številka zbornika Idrijskih razgledov

Idrijski razgledi, trimesečna revija, ki je začela izhajati leta 1956 in se je 1977. po dogovoru med tremi primorskimi revijami (Goriška srečanja, Obala, Idrijski razgledi) spremenila v letni zbornik, se, čeprav z nerednim izhajanjem v zadnjih letih (težave so bile le v financiranju, ne pa v prilivu prispevkov!), še vedno lahko ponašajo, da so najstarejša še živa primorska revija (zbornik) v povojnem času.

Do leta 1976 so IR izhajali dokaj redno s štirimi številkami na leto (včasih po dve skupaj), leta 1977 pa so prvič izšli v enem samem, seveda povečanem zvezku kot zbornik. Za leti 1978/79 je izšla dvojna številka, se pravi letnik XXIII - XXXIV, v letu 1980. Jubilejni XXV. letnik za leto 1981. Letos (1985) je z dveletno zamudo izšla trojna številka — letni XXVI - XXVIII za leto 1981-83. Če bi hoteli »ujeti« čas, bi moral še letos iziti dvojni letnik XXIX - XXX (1984-85), ki bi bil že spet jubilejni, seveda pa v tej smeri ni prav nobenega upanja, saj Mestni muzej v Idriji, ki je od vsega začetka založnik in izdajatelj IR, celo napoveduje v prihodnosti okroglo mizo, katere prvi del naslova se bo glasil: Idrijski razgledi danes in nikdar več? Kakorkoli že, pred seboj imamo

pravkar natisnjeno najnovejšo številko (da ne rečemo »zadnjo«, kar zveni preveč usodno). Predstavili jo bodo konec meseca v okviru idrijskega občinskega praznika.

V prvem delu (članki) zajema kar 61 strani oris partizanskega šolstva v Šebreljah in bližnjih krajih medvojne »Šebreljskega rajona«, ki ga je skrbno pripravil učitelj Franc Pavšič - Zvonko. To je nedvomno doslej najobsežnejše zaokroženo poročilo o slovenski partizanski šoli v naših krajih. Besedilo dokumentirajo številne slike in sezname. Sicer pa se prvi del zbornika začneja z idrijsko rudniško problematiko. To pot Marko Cigale razgrinja pregled dosedanje raziskovalne dejavnosti v idrijskem rudniku. Sledita dva članka (razpravi) Jožeta Pfeiferja: v prvem bralcem predstavlja rudniškega zdravnika dr. Jožeta Ignacija Fantona (1754-1795), v drugem pa življenje in delo jamomerca in graditelja Idrijskega jezika Mrača (1708-1786). Eno manj znanih poglavij iz sicer bogate zgodovine idrijskega šolstva odkriva Cvetko Budkovič v prispevku o pripravniškem tečaju v Idriji sredi prejšnjega stoletja.

Ana Štucin, Andrej Vovko in Franko Podobnik (slednji s starimi fotografijami) odstirajo prah s polpretekle zgodovine naših krajev, in pod zaglavjem Iztrgano pozabi opozarjajo na izredno delavnost, narodno zavest in dobro organiziranost naših ljudi, ki so živeli pod Avstrijo in pozneje pod Italijo.

V sklopu »zabeleženega« sta najprej objavljena dva nekrologa; Tomaž Pavšič objavlja spominski zapis o pokojnem idrijskem rojaku dr. Alešu Bebljerju in operni pevki Mili Kogejevi. Sledi poročilo Ivana Turka o izkopavanjih v najdišču iz kamene dobe Divje babe pod Šebreljami na Cerkljanskem. Stanko Majnik oživlja zgodovinsko kroniko o načrtovani idrijski železnici in o povodnjih v Idriji. Isti avtor začneja s svojim prispevkom tudi zadnji razdelek - Mozaik spominov, ki ga je uredništvo vvedlo že v prejšnji številki. To pot pripoveduje o tem, kakšen je bil lov nekoč.

Nekdanji idrijski realčan, goriški rojak Zlatko Bisail ima objavljene ludomušne verzificirane spomine na Idrijo, ki jih je bil zložil za šestdesetletnico mature leta 1982.

Na koncu knjige je še kazalo, ki ga je za vseh 25 letnikov (1956-80) zbral in razporedil Tomaž Pavšič in bo dober pripomoček za vse, ki so doslej pri iskanju podatkov morali prelistavati petindvajset letnikov te zanimive in kljub vsemu — trdoživne idrijske revije.

T. P.

Sprejeti načrti za rešitev krize mariborske Drame

Ustanovi vrniti nekdanji sloves

Da je Drama SNG Maribor že dolga leta huda bolnica, ni nikakršna skrivnost. Gradnja nove dvorane, garderob in še nekaterih prepotrebni prostorov, je bila sicer velika, a edina svetla točka, hkrati pa tudi skrb, kdo bo delal v novem sodobnem gledališču, dograjenem v naslednjih letih. Pomanjkanje kadrov, mladih igralcev in igralk, je namreč eden najbolj perečih problemov mariborskega gledališča. Videti je, da v Maribor noče praktično nihče, veliko tistih, ki so vendarle poskusili, je odšlo. Vzroki so povsem razumljivi: ni stanovanj, plače so nižje kot v drugih gledališčih, možnosti za delo pri filmu, televiziji in radiu je manj kot v Ljubljani ali celo katerem drugem mestu. Drži pa verjetno tudi mnenje, da repertoar mariborske Drame ni uvrščal med sodobna, mikavna gledališča, torej imamo za nameček še nezadovoljne in manj gledalcev.

Razmere so se zaostriale letos spomladi, ko sindikalna organizacija, delovne enote Drame ni podprla ponovne kandidature ravnatelja Staneta Potiska, in praktično ni bilo člana ansambla, ki se s tem ne bi strinjal. Popolna nezaupnica torej in 16. avgusta je vršilstvo dolžnosti ravnatelja spre-

jel Vili Ravnjak in njegova prva poteza je bila delna sprememba repertoarja. Še bolj bistveni pa so natančni načrti za postopno reševanje krize mariborske Drame, ki jih je gledališki svet v celoti sprejel na svetu prejšnji teden.

Ravnjak je sedanjí kritični trenutek ocenil kot stopnjo, ki je najnižja možna, zato je alternativa status quo ali pa ponoven vzpon in razcvet. Krize v ostalih gledališčih niso prišle do takega dna, da bi bila mogoča korenita oživiljanja, zato ima Maribor zgodovinsko priložnost, da spet ujamemo korak s svetovnim dogajanjem. Nova umetniška in organizacijska usmeritev bi potegnila za seboj tudi mlade ustvarjalne sile, ki bi postale nosilec revitalizacije mariborske Drame, z ustvaritvijo umetniško ambicioznega, aktualnega in atraktivnega gledališča pa bi pritegnili tudi novo publiko in vrnili staro, s čimer bi se razrešila kriza občinstva.

Osnutek načrta temelji na taktiki postopnega, sistematičnega in načrtnega zavzemanja kriznega položaja in obsega srednjeročno obdobje 1986 do 1990. Mariborska Drama naj bi v tem času postala aktivna gledališka sila v slovenskem, jugo-

slovanskem in srednjeevropskem gledališkem prostoru in hkrati center kulturnega in duhovnega življenja Maribora in severozahodne Slovenije. V precejšnji meri bi se morala dvigniti njena splošna duhovna raven, tako da bi postala visoko profesionalna, moderna institucija, v eni sezoni sposobna uprizoriti deset novih premier. Velikost dramskega ansambla naj bi se od sedanjih 18, kar je pod normativi za profesionalno gledališko dejavnost, povečala na 30 do 35 članov.

Načrti so torej obetavni in dajejo upanje, da bodo mariborsko gledališče potegnili iz provincialnosti in mu povrnilo nekdanjo slavo. Njihova izvedba je seveda v veliki meri odvisna od količine denarja, ki se bo natekel v blagajno kriznega štaba. Vili Ravnjak pravi: »V mojih rokah je samo vprašanje iniciative napredka, njegova izvedba pa je odvisna od interesa širše družbene skupnosti, kajti vse pomembne odločitve so vezane na kolektivna soglasja. Upam, da Maribor želi imeti živo in kvalitetno gledališče, čeprav se mi zdi, da mu doslej, vsaj v zadnjem obdobju, družba ni bila preveč naklonjena.«

HELENA GRANDOVEC

Jokajoči Trst

Fotografija, ki je leta 1983 prejela drugo nagrado na fotografskem natečaju ARCI s svojo vsebino in napisom prikazuje tako podobo Trsta, ki vzbuja ne ravno simpatične in spodbudne aluzije na sodobnost

Iz umetnostnih galerij

Eksplozivnost Pečaričevih likov

Konec prejšnjega tedna so v Občinski galeriji odprli razstavo Silvija Pečariča. Uglednemu občinstvu je spregovoril kritik Milko Bambič, ki je v dvojezičnem posegu osvetlil lastnosti in njegovo pot. Danes pa objavljamo Bambičev zapis o razstavi sami.

Naj začnem kar takoj s prispevkom o skladateljih. Nekateri od teh namreč z omejenim številom not, ki so vpete v zvočni razpon, ustvarjajo skladbe, ki se bodo morda oboževalcem Mozarta zdele čudne a jih kritika visoko ceni.

S to prispevkom bomo najbrž bolje doumeli velike akrile Pečariča, v katerih so zrelejši dosežki polni samoniklih prvin. Kajti ustvarja jih z zgolj strogo naravnostjo poteka premic oziroma črt, seveda ob sozvočju bogate tonske niansiranosti ene same barve, ki pa zajema širok lok — od najglobljih temin do najbolj rahločutnih otenkov rjavega.

V vseh prejšnjih do pričujoče razstave v Občinski galeriji je pri Pečariču opazna doslednost v razvoju in utrjevanju svojstvene, sodobnemu pojmovanju umetnosti ustrezajoče izraznosti razgibanega urejevanja skladnosti ostrorobnih ploskev geometričnega videza.

V prvi fazi takega slikarstva so se liki združevali v arhitektonske zasnove, ki so bile nabite s pritajeno energijo in ki jih je v naslednjem obdobju čopič razbil in pogнал skozi plavkasto ozračje nekoč še vidnega izraza neba v daljne širine kozmosa.

Večina slik na najnovejši razstavi je prav iz poslednje faze Pečaričevega premočrtnega izpopolnjevanja začetne zasnove. Tu gre predvsem za usklajevanje dinamične skladnosti ploščatih likov, tako da se umetnik

Silvij Pečarič

ubada s čedalje zahtevnejšo in napeto igro njihovega združevanja. Te like ponekod že žene narazen, kot da bi se pod vplivom neke skrivnostne sile hoteli razleteti, kot da bi bili v stalnem eksplozivnem stanju. Iz

te sile pa se bodo najbrž rodile nove ideje za bodočo formalno razčlenjenost Pečaričevih akrilov.

MILKO BAMBIČ

Četrti del slovenskega slovarja

Državna založba Slovenije je v torek začela pošiljati v knjigarne in naročnikom dolgo pričakovani četrti del Slovarja slovenskega knjižnega jezika (Preo. - Š). Delo, ki ga je izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti — Inštitut za slovenski jezik, založila pa DZS, je izšlo v 18 tisoč izvodih.

Zanimanje za to temeljno slovensko izdajo je seveda veliko in so že v prednaročilu prodali skoraj 7 tisoč izvodov. Povpraševanje je bilo že poprej tolikšno, da je založba ponatnila prvi in drugi del, kaže pa, da bodo morali še to jesen misliti tudi na ponatis tretjega dela.

Peti, zadnji zvezek slovarja, od Š.Ž., ki bo vseboval tudi dopolnitve in literaturo, bo predvidoma izšel v naslednjih petih letih.

DOMA
IN V SVETU
DOBRO POZNAN

Na sinočnjem velikem košarkarskem turnirju za trofejo Lotta

Zmagi zagrebske Cibone in tržaškega Stefanela

Zagrebska Cibona in tržaški Stefanel sta finalista za prvo mesto velikega košarkarskega turnirja za trofejo Lotta v Trstu. Cibona je namreč sinoči tesno premagala Bancoroma, Stefanel pa je nepričakovano odpravil moštvo milanskega Simaca.

Cibona — Bancoroma 94:93 (50:50)

CIBONA ZAGREB: M. Nakić 2 (2:2), Bečić 14, Čutura 22 (2:2), Pavličević 9 (2:2), Cvijetičanin 19 (3:3), Vukičević 4 (0:1), Ušić 24, Soštarec, I. Nakić, Ražić.

BANCOROMA RIM: Melillo 2, Sbarra 13 (7:8), Picozzi, Flowers 24 (4:5), Gilardi 23 (2:5), Polesello 17 (7:8), Brunetti, Solfrini 6, Rossi 3 (1:1), Valente 5 (3:4).

SODNIKA: Zanoné in Bollettini (Benetke), PON: Čutura (38), 3 TOČKE: Ušić 8, Bečić 4, Cvijetičanin 2, Pavličević 1, Gilardi 1, GLEDALCEV: 4.500.

V sinočnjem prvem srečanju veli-

Zaradi poškodbe D. Petrović ni igral

kega košarkarskega turnirja za trofejo Lotta je Cibona po zelo izenačenem, obenem tudi privlačnem srečanju s točko razlike premagala rim-

ske Bancoroma. Zagrebčani, ki so nastopili brez svojega najboljšega predstavnika Dražena Petrovića, (poškodovan), so si tesno zmago prislužili v glavnem s točnimi meti od daleč (Ušić je kar osemkrat zadel »trojko«), medtem ko so bili Rimljani boljši pod košema, čeprav ni igral Rautins (gripa). Pri Ciboni je v prvem polčasu odlično igral Čutura, v drugem pa Ušić.

Stefanel — Simac 92:83 (44:40)

STEFANEL TRST: Francescato 6, Fischetto 16 (4:5), Bobicchio 5 (3:4), Howard 5 (1:2), Colmani, Collarini, Riva 8 (2:2), Vitez 10, Shelton 29 (5:7), Bertolotti 7 (1:1), Lucantoni 6.

SIMAC MILAN: Bargna 9 (1:2), Boselli 8, Pippis, D'Antoni 9 (4:5), Premier 22 (0:1), Meneghin 3 (1:2), Gallinari 2, Stewings 12, Henderson 15 (3:3), Bariviera 3 (1:2).

SODNIKA: Grotti in Deste (Benetke), PON: Bariviera (38), France-

scatto (39), 3 TOČKE: Fischetto 2, Premier 2, Boselli 2, D'Antoni 1, GLEDALCEV: 4.500.

Z izredno postrtvovalno igro vse ekipe je tržaški Stefanel sinoči poskrbel za pravi podvig: premagal je namreč favorizirano moštvo milanskega Simaca. V vrstah tržaške ekipe je še posebno dobro igral »novi nakup«, Američan Shelton, ki je odlično skakal pod košema, obenem pa je dosegel tudi 29 točk. Boris Vitez je občasno dobro igral. (pv)

DREVIŠNJI SPORED

20.00 — finale za 3. mesto: Bancoroma - Simac; 21.30 — finale za 1. mesto: Cibona - Stefanel.

Podelili priznanja prvakom Ol v Rimu

RIM — Na večerajšnji svečanosti, ki se je udeležil tudi zunanji minister Giulio Andreotti, so večeraj v Rimu podelili priznanja prvakom rimske olimpiade iz leta 1960.

V TEKU NA 5.000 m

Svetovni rekord Sovjetinje Natalje Artjomove

MOSKVA — Sovjetska atletinja Natalja Artjomova je izboljšala svetovni rekord v teku na 5.000 m s časom 14'54"08.

Prejšnji rekord je pripadal Norvežanki Ingrid Christiansen, ki ga je s časom 14'58"89 dosegla lani. Artjomova je svoj podvig dosegla na večerajšnjem mitingu v Podolsku, nedaleč od Moskve.

Odbojka: mladinsko SP

MILAN — V 1. kolu mladinskega svetovnega odbojarskega prvenstva je italijanska moška reprezentanca premagala Argentino s 3:0 (15:5, 15:10, 15:9), ženska pa Finsko s 3:0 (15:2, 15:7, 15:6).

Nogomet »espoirs«

KARL MARX STADT — V 4. izločilni skupini evropskega prvenstva »espoirs« sta NDR in Francija igrali neodločeno 1:1. Lestvica: Bolgarija 6; Francija 5; Jugoslavija 4; NDR 3.

Nogomet: v izločilni tekmi za SP v skupini 4

Vzhodni Nemci nadigrali Francoze

NDR — Francija 2:0 (0:0)

STRELCA: v 54. min. Ernst, v 82. min. Kreer.

LEIPZIG — Vzhodna Nemčija je sinoči zaslužno in zanesljivo premagala evropske prvake Francije in tako »odprla« pot do finala na SP v Mehiki tudi Jugoslaviji, ki nastopa v tej skupini.

Francozi so sinoči bili le blede senca odlične ekipe, ki že nekaj let prednjači v Evropi. Nogometaši NDR so namreč igrali z večjo voljo do zmage, medtem ko je bilo jasno, da so Francozi v Leipzig dopotovali, da bi osvojili točko. V francoski reprezentaciji so vsi poprečno igrali, med le-timi tudi Platini.

LESTVICA

Bolgarija	6	4	1	9:2	9
Jugoslavija	6	3	2	1:6	8
Francija	6	3	1	2:7	7
Vzh. Nemčija	6	3	0	3:12	6
Luksemburg	6	0	0	6:1	0

OSTALI SPORED: Luksemburg - Bolgarija (25.9.); Jugoslavija - NDR (28.9.); Francija - Luksemburg (30.10.); Francija - Jugoslavija in NDR - Bolgarija (16.11.).

SKUPINA 1

Poljska — Belgija	0:0
-------------------	-----

VARŠAVA — S tem neodločenim izidom se je Poljska uvrstila na SP v Mehiki, Belgija pa bo morala igrati dodatno tekmo z Nizozemsko.

LESTVICA

Poljska	6	3	2	10:6	8
Belgija	6	3	2	1:7	8
Albanija	5	1	1	3:5	3
Grčija	5	1	1	3:4	3

PRIHODNJE KOLO: Albanija - Grčija (datum morajo določiti).

SKUPINA 3

Anglija — Romunija	1:1
--------------------	-----

STRELCA: v 25. min. Hoddle (A), v 60. min. Camataru (R).

LESTVICA

Anglija	6	3	3	0:16	2
Sev. Irsko	6	3	1	2:7	5
Romunija	6	2	3	1:9	5
Finska	7	2	2	3:6	12
Turčija	5	0	1	4:1	1

PRIHODNJE KOLO: Finska - Turčija (25. 9.)

ŠKUPINA 6

Švica — Irsko	0:0
---------------	-----

LESTVICA

Danska	4	3	0	1:8	3
Irsko	6	2	2	2:4	6
Švica	6	2	2	4:9	6
Sov. zveza	5	1	2	2:9	4
Norveška	5	1	2	2:3	4

PRIHODNJE KOLO: SZ - Danska (25.9.).

ŠKUPINA 7

Wales — Škotska	1:1 (1:0)
-----------------	-----------

STRELCA: v 13. min. Hughes (W); v 81. min. Cooper (S) iz 11-metrovke.

LESTVICA

Škotska	6	3	1	2:8	4
Wales	6	3	1	2:7	6
Španija	5	3	0	2:7	6
Islandija	5	1	0	4:3	2

PRIHODNJE KOLO: Španija - Islandija (25.9.).

Umrli Jock Stein

CARDIFF — Izločilno srečanje za SP med Walesom in Škotsko se je tragično končalo. Po tekmi se je namreč s trenerske klopi zgrudil 62-letni vodja škotske reprezentance Jock Stein in zaman so bili vsi zdravniški posugi. Stein je umrl za srčno kapjo. Tragediji je sledilo na milijone gledalcev, saj je dogodek neposredno prenašala britanska TV. Medtem pa so že imenovali novega trenerja Škotske. Le-ta je Alex Fergusson, tehnični vodja Aberdeena.

namreč s trenerske klopi zgrudil 62-letni vodja škotske reprezentance Jock Stein in zaman so bili vsi zdravniški posugi. Stein je umrl za srčno kapjo. Tragediji je sledilo na milijone gledalcev, saj je dogodek neposredno prenašala britanska TV. Medtem pa so že imenovali novega trenerja Škotske. Le-ta je Alex Fergusson, tehnični vodja Aberdeena.

Spremembe v evropskih nogometnih pokalih

ZÜRICH — V prvem kolu evropskih nogometnih pokalov (18. t.m.) bo prišlo do nekaterih sprememb v urnikih. POKAL PRVAKOV: tu ne bo sprememb. Vse tekme bodo 18. t.m. POKAL POKALNIH PRVAKOV: Zuriog (Malta) - Bayer Verdingen (Z RN) bo 17. t.m.; Fram Reykjavik (Isl.) - Glentoran (Irsko) pa 21. t.m. POKAL UEFA: Valur Reykjavik (Isl.) - Nantes (Fr.) in Slavija Praga (ČSSR) - St. Mirren (Škotska) 17. 9.; Boavista (Port.) - Bruges (Bel.) 19. t.m.

Žensko košarkarsko evropsko prvenstvo

ITALIJI NI USPELO

TREVISO — Italija je sinoči izgubila proti Madžarski in je tako izpadla iz polfinalnega boja ženskega EP.

SKUPINA B (Treviso). IZIDI 4. KOLA: Španija - Belgija 84:51 (44 proti 28); SZ - Poljska 77:55 (39:22); Madžarska - Italija 61:51 (32:24).

LESTVICA: SZ 8; Madžarska 6; Italija in Španija 4; Poljska 2; Belgija 0. DANAŠNJI SPORED: Belgija - Madžarska; Španija - SZ; Italija - Poljska.

SKUPINA A (Vicenza). Izidi 4. kola: Nizozemska - Romunija 71:60 (41:25); Bolgarija - Francija 60:44 (32:24); ČSSR - Jugoslavija 82:79 (35:36).

LESTVICA: Jugoslavija in Bolgarija 6; ČSSR in Francija 4; Romunija 2; Nizozemska 0. Današnji spored: Romunija - Bolgarija; ČSSR - Nizozemska; Jugoslavija - Francija.

Po nastopu na turnirju bazoviških žrtev bo današnje srečanje nedvomno lepa preizkušnja, da trener Franco Drasič preveri formo svojih varovank, ljubitelji odbojke pa, da vidijo naše igralko na »delux«.

Z današnjim dnem bodo odbojkarice Mebla prekinile dvodnevno vadb. Zaradi začetka pouka bodo tako do nedelje trenirale enkrat dnevno, od ponedeljka dalje pa štirikrat tedensko.

Tenis: denarna kazen in izključitev za Connors

NEW YORK — Disciplinska komisija mednarodne teniške zveze je za radi nešportnega obnašanja na odprtem prvenstvu ZDA (osmina finala) izključila Američana Jimmyja Connorsa za 21 dni, Connors pa bo moral plačati tudi denarno kazen v znesku 1.500 dolarjev.

Drevi v prijateljski tekmi

Odbojkarice Mebla proti Madžarkam

Odbojkarice Mebla, ki se v Nabrežini temeljito pripravljajo na bližnji pričetek italijanskega pokala in nato na drugoligaško prvenstvo, bodo drevi ob 18.30 igrale prijateljsko srečanje proti madžarskemu prvligašu Volan Szekesfehervari.

Po nastopu na turnirju bazoviških žrtev bo današnje srečanje nedvomno lepa preizkušnja, da trener Franco Drasič preveri formo svojih varovank, ljubitelji odbojke pa, da vidijo naše igralko na »delux«.

Z današnjim dnem bodo odbojkarice Mebla prekinile dvodnevno vadb. Zaradi začetka pouka bodo tako do nedelje trenirale enkrat dnevno, od ponedeljka dalje pa štirikrat tedensko.

Nogomet: prijateljska tekma

Križani uspešni

Vesna — Aurisina 3:0 (0:0)

STRELCI: v 59. min. Floridan, v 67. min. Di Benedetto, v 80. min. Verbich.

VESNA: Perossa (Negrini), N. Sedmak, S. Sedmak, Pipan, Verbich, Di Benedetto, Floridan, (švab), Potasso, Bruno, F. Candotti, R. Candotti (Kostnapfel).

Vesna je večeraj odigrala uspešno trening tekmo s sosedi iz Nabrežine in povsem zadovoljila. Igra je potekala zelo umirjeno in povezano. Premoč Križanov pa je bila očitna.

(A. Kostnapfel)

kratke vesti - kratke vesti - kratke vesti - kratke vesti

Le 26 avtomobilov na VN Belgije

PARIZ — Nedeljske Velike nagrade Belgije v formuli 1 se bo udeležilo le 26 avtomobilov. Ken Tyrrel je tako obvestil mednarodno avtomobilsko zvezo, da bo v Spa le z enim pilotom (Martin Brundle), ker še ni dobil zamenjave za Stefana Bellofa, ki se je pred kratkim smrtno ponesrečil.

Piquetu in Senni prepovedali nastop na VN Južne Afrike

BRASILIA — Zunanje ministrstvo Brazilije je izjavilo, da se pilota Nelson Piquet in Ayrton Senna ne bosta smela udeležiti VN Južne Afrike v formuli 1. Brazilija je od 9. avgusta letos prekinila vse kulturne in športne stike z Južno Afriko.

Nogomet: disciplinski ukrepi

MILAN — Glede na zadnje izločilno kolo italijanskega nogometnega pokala in na prvo prvenstveno kolo disciplinska komisija italijanske nogometne zveze ni izključila nobenega nogometaša v A ligi. V B ligi pa je za dve koli izključila: Chiodinija (Brescia), Incocciatija (Ascoli), Nicolinija (Vicenza), Mazzonija (Cremone) in Saltarellija (Monza).

Inter bi želel Casagrandeja

SAO PAULO — Italijanski nogometni prvotigaš Inter se poteguje, da bi postavil opcijo na srednjega napadalca Corinthiasa in državne brazilске reprezentance Casagrandeja.

Udinese in Balalo...

VIDEM — V teku je zelo komplcirana paleta »dogovorov« med Fla-

mengom, Internacionalejem iz Porto Allegre in Udinesejem. Videmsko društvo bi namreč želelo za bodoče najeti mladega brazilskega reprezentanta, 20-letnega Luisa Carlosa Da Silvo Maciela, bolje poznanega kot Balalo.

Socrates s Flamingom 22. septembra

RIO DE JANEIRO — Vse kaže, da bo bivši nogometaš Fiorentine brazilski reprezentant Socrates opravil svoj »krstni nastop« s Flamingom 22. t.m.

D. Pellegrini pri Fiorentini

VARESE — Prvotigaš Fiorentina je najel od tretjeligaša Vareseja napadalca Davideja Pellegrinija. Zanj je odštela 400 milijonov lir.

V 3. nogometni amaterski ligi na Goriškem

Tudi letos priznanje naši najboljši ekipi

Azzurra, Brazzanese, Fincantieri, Fossalon, Juventina, Medea, Mladost, Piedimonte, Poggio, Romana, Sagrado, San Lorenzo, Sovodnje, Stanzano, Torriana. To je spisek ekip, ki bodo letos nastopale v prvenstvu 3. amaterske lige, skupina I. Deželna nogometna federacija je po treh letih ponovno sklenila združiti v isto skupino ekipe z goriškega in tržaškega območja. Vse kaže, da je zveza le sledila nasvetom ekip, posebno tistih s tržaškega območja, ki so protestirale zaradi vključitve v tržaško skupino.

Po treh letih bodo vse tri goriške slovenske ekipe igrale zopet skupaj, tako da je prvenstvo, vsaj glede slovenskih derbijev, zanimivo in že sedaj potekajo prva ugibanja, katera je najboljša slovenska enajsterica.

Naj povemo, da je po naši lestvici v prejšnjih izdajah dvakrat zmagala Mladost, enkrat pa Juventina. Zato smo se tudi letos odločili, da bomo

Posnetek z lanskega derbija 3. AL Sovodnje - Juventina

vodili posebno lestvico, kar se tiče slovenskih derbijev. Zmaga na domačem terenu bo veljala 2 točki, za remi domača ekipa ne bo dobila točke, za poraz pa ji bomo odvzeli točko. Zmaga na tujem bo veljala 3 točke, remi 2, za poraz ne bo točke.

Glede favoritov prvenstva se je trenutno težko izreči, čeprav velja dejstvo, da obstaja skupina ekip, ki bodo prav gotovo imele glavno besedo. Vprašanje je, če se bo v ta ožji krog lahko vključilo kako naše moštvo.

Košarka: v soboto in nedeljo v Gorici

Kakovostni turnir

Po uspelem mednarodnem odbojarskem turnirju, bo goriška pokrajinska uprava priredila v soboto in nedeljo (14. in 15. t.m.) košarkarski turnir, na katerem bodo nastopile peterke Olimpije iz Ljubljane, Cantine Riunite iz Reggio Emilie, Chesterfielda in goriškega Segafreda. Brez dvoma bo to kakovostna manifestacija, ki bo služila peterkam kot dobra priprava na bližnja prvenstva.

O poteku prireditve je na tiskovni konferenci spregovoril odbornik za šport dr. Mirko Spacapan, ki je povedal, da bo pobuda postala tradicionalna ter da bo trikratni zmagovalček turnirja dobil trofejo Goriške hranilnice. S to pobudo, je ugotovil odbornik za šport, si pokrajinska uprava prizadeva prispevati svoj delež k razvoju telesne kulture na Goriškem. O poteku turnirja sta spregovorila tudi odbornik Bressan in član društva Segafredo Vosca.

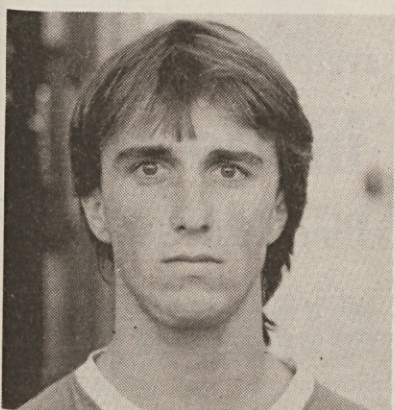
Prvo srečanje bo v soboto ob 20.30 med Goričani in ljubljansko Olimpijo. Sledila bo tekma med Američani in postavo iz Reggio Emilie. Naslednjega dne, v nedeljo, pa bo ob 20.30 srečanje za 3. mesto, finale za 1. mesto bo približno ob 21.30.

Kar zadeva tehnični del srečanj, bo zanimivo preveriti stvarno moč goriške peterke, ki bo imela na razpolago vse igralko, s katerimi bo nastopila v prvenstvu. Predvsem bo zanimivo gledati centra Catchingsa. V ekipi Cantine Riunite bo igral znani Bob Morse in »vedno mladi« Goričan Pino Brumatti.

Kolesarska prireditve 22. 9. v Sovodnjah

V Sovodnjah bo v nedeljo, 22. septembra v jutranjih urah kolesarska prireditve ob 90-letnici Kolesarskega društva Gorica. Prireditve je bila napovedana že v juniju, a so jo zaradi slabega vremena odpovedali.

Drevi predzadnja tekma letošnjega Racetovega memoriala Za tretje mesto Zarja - S. Nazario

Zaradi odsotnosti Damjana Fonde bo Zarja nastopila okrnjena

Kras in San Giovanni sta torej letošnja finalista Racetovega memoriala, medtem ko se bosta Zarja in S. Nazario potegovala za 3. mesto. To je končni obračun dveh polfinalnih tekem, katere so odigrali v ponedeljek oz. v torek na proseškem pravokotniku. Naj takoj dodamo, da medtem ko se je v prvem delu turnirja na kvalifikacijskih tekmah ob

robu igrišča zbralo precej navijačev, (okrog tisoč), smo jih v dveh polfinalnih tekmah videli le 300. To je treba vsekakor pripisati neugodnim vremenskim razmeram. Znižane temperature in močan veter sta popolnoma oddaljili navijače. Seveda organizatorji upajo, da bo za finalni tekmi vreme bolj naklonjeno in da se bo ponovno ob robu proseškega igrišča zbralo precej ljudi.

Obe tekmi sta še kar privlačni. Drevi se bosta ob 20.30 za 3. mesto pomerili Zarja in S. Nazario. Visokega poraza Zarje proti Krasu s 3:0 gotovo ni nihče pričakoval. Vsi so bili prepričani, da se bo tudi letos ponovil lanski finale, to je Zarja - S. Giovanni, ko so zarjani presenetljivo premagali S. Giovanni in si zagotovili memorial. S tem nikakor ne moremo reči, da zmaga Krasa ni bila zaslužena, temveč da so morda vremenske razmere precej botrovala končnemu izidu. V tekmi S. Nazario - S. Giovanni pa ni bil izid nikoli v dvomu, v kolikor so se Tržačani izkazali za razred boljše ekipo, predvsem tudi ker je v vrstah S. Nazaria prišla na dan utrujenost.

Prav zaradi tega je S. Giovanni

nеспoren favorit v jutrišnjem finalu, vendar pa tržačani nikakor ne smejo misliti, da imajo memorial že v žepu, saj jih je prav lani Zarja presejnila. Kot zanimivost bi morda dodali le, da je S. Giovanni že četrto leto zaporedoma finalist. Osvojil je že dva memoriala in če zmaga še letos, si dokončno zagotovi prestižno trofejo. Omenili pa bi morda še, da si je ekipa Krasa tokrat prvič priborila pot v finale, kar pomeni, da je sedaj morala v taboru Krasa zelo visoka.

Torej pričakuje se res privlačen finale, v katerem bo verjetno padla tudi odločitev, komu bo šla nagrada za najboljšega strelca. De Bernardi (Kras) in Favento (S. Giovanni) sta dala vsak po tri gole in zato je razumljivo, da bodo branilci obeh ekip pazili enega oz. drugega in s tem naredili tudi veliko uslugo soigralcu, katerega čaka bogata nagrada. Seveda imajo organizatorji še druge številne nagrade. O podelitvi teh pa bo določala posebna komisija, ki je že na delu. Tudi letos se bo torej memorial zaključil z nagrajevanjem, ki bo takoj po finalu in sicer v petek zvečer na proseškem igrišču. (B. R.)

Za drugoligaške prvenstvene tekme Mebla Brezplačen vstop za mladino

Zdrvena ženska odbojarska ekipa Mebla stopa to sezono že v tretje leto sodelovanja med vsemi osnovnimi organizacijami, ki se na Tržaškem ukvarjajo s to športno panogo. V treh letih je bilo storjenega veliko dela, tako da lahko rečemo, da je bila pot združitve pozitivna. Vodstvo Mebla se na letošnjo novo sezono pripravlja ob prepričanju, da bodo našim odbojkaricam sledili stari in ved-

no večje število novih navijačev. Tako so pri Meblu tudi letos obnovili abonmaje, ki jih zainteresirani lahko nabavijo pri vseh petih matičnih društvih naše združene ekipe (pri Boru, Bregu, Kontovelu, Slogi in Sokolu). Prodajali pa jih bodo tudi posamezni. Za vseh enajst domačih tekem je cena abonmaja 20.000 lir. Cena za posamezno tekmo je 4.000 lir; pod 15 letom pa bo vstop brezplačen.

Namizni tenis v Zgoniku

V soboto in nedeljo je bil v zgoniški telovadnici kakovosten mednarodni ženski namiznoteniški turnir za jubilejni 10. Kraški pokal. V ekipnem tekmovanju je premočno zmagala ekipa ljubljanske Olimpije pred Kemičarjem, Kranjem in domačim Krasom. Na sliki vidimo nagrajene predstavnice prvih štirih uvrščenih ekip

Tromesečni oddih mladih zamejskih nogometašev je mimo Tudi mladinska prvenstva na startu

Medtem ko so članska nogometna moštva že dalj časa na delu, se slovenski nogometni naraščaj šele te dni spoprijema z novo tekmovalno sezono. Mladi nogometaši pa se bodo kaj kmalu podali na igrišča, saj je pričetek raznih prvenstev že pred durmi.

Slovenski zamejski nogomet bo v mladinskem prvenstvu zastopala edinoletna Zarja, ki razpolaga z dokaj kakovostno enajsterico. Bazovski naraščaj vsekakor obeta ter zagotavlja članski vrsti določeno kontinuiteto.

V nedeljo bodo stopili na igrišča tudi naraščajniki, med katerimi nastopata tudi ekipi Brega ter Krasa. Brežani se bodo pomerili z nasprotniki skupine A, medtem ko pa se bo moštvo iz Zgonika spoprijelo s tekmeči B skupine.

Prvenstvo najmlajših se ravno ta-

ko mudi pred vrati. Udeležili se ga bosta tudi moštvi Brega in Primorja, ki bosta nastopila v A oziroma B skupini. Medtem ko se krasovci soočajo s precejšnjimi težavami glede sestave ekipe, se pa brežani podajajo v letošnje prvenstvene boje z docela nespremenjeno zasedbo, ki naj bi šele v tekoči sezoni izrazila svoje sposobnosti in obetavne posameznike.

Nogometna sekcija društva iz Brega je vsekakor uvedla nadvse spodbudno politiko na področju mladinskega udejstvovanja, saj je s svojimi predstavniki prisotna v domala vseh mladinskih prvenstvih. Breg predstavlja vsekakor zgled ostalim društvom, ki še niso dovezeta za sodobne ter navsezadnje nadvse donosne organizacijske prijeme. Poleg Brega, se bo prvenstva začelnikov, ki se začne v nedeljo, 22. septembra,

udeležilo tudi proseško Primorje. Breg je pokrajinska nogometna zveza vključila v A skupino, Primorje pa v skupino B.

V kategoriji cicibanov je letošnja udeležba slovenskih enajsteric spodbudno številnejša. Breg bo nastopal v skupini A, Primorje in Zarja pa bosta brzkone vključeni v novonastalo C skupino.

Naše predstavniki so tudi letos nasploh dokaj skromni. Demografski padec je tudi na področju telesnokulturnih dejavnosti boleče občutiti. Položaj je najbolj zaskrbljujoč pri Primorcu. Trebrenski športni delavci so namreč prisiljeni spoprijemati se s popolnim pomanjkanjem mladih nogometašev. Posledice takega položaja so povsem očitne: Primorec se po sili razmer odreka nastopu v sleherni mladinski konkurenci.

naše ekipe v 2. in 3. amaterski ligi

Primorec letos zelo pomlajen

Kot zadnji med vsem slovenskimi ekipami je začel priprave na letošnje prvenstvo trebenski Primorec. Ekipa, ki bo nastopala v prvenstvu tretje kategorije je s treningi pričela 2. septembra in to zato, kot nam je povedal predsednik društva Albert Čuk, ker niso nameravali nastopiti na nobenem predprvenstvenem turnirju.

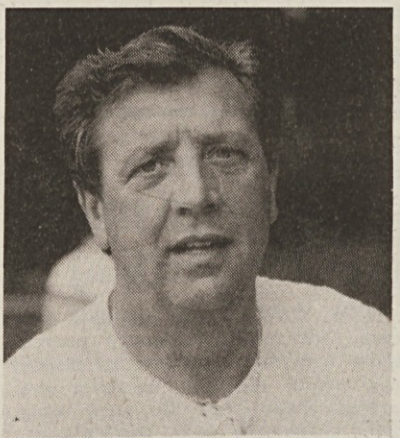
Trebensko ekipo smo obiskali na treningu, kjer je bil deležen dokaj množične udeležbe s strani igralcev. Ko je trener Aldo Kralj odslavil svoje igralce smo mu zastavili nekaj vprašanj.

»Koliko let že trenirate Primorec?«
»Točno ti ne bi znal povedati. Primorec sem treniral že vrsto let nazaj in mislim kakih pet, šest let zaporedoma, nato sem prestopil h Gaji, kjer sem ostal tri leta, nakar sem se zadnji dve leti spet vrnil k Primorecu.«

»Kako bo z letošnjim prvenstvom 3. amaterske lige in kateri so po vašem mnenju favoriti?«

»Letošnje prvenstvo na Tržaškem je bilo razdeljeno v dve skupini in sicer v eno, lahko rečemo, mestno in v drugo, ki je samo za ekipe iz okolice. Mi seveda nastopamo v tej drugi skupini, kot vse ostale slovenske ekipe, ki so Gaja, Kras, Primorje in Breg. To se pravi, da bo derbije na pretek in je zato tudi težko napovedati, kdo se bo potegoval za najvišja mesta. Po mojem mnenju bo mnogo odvisno od resnosti raznih ekip in ker je v tretji amaterski ligi veliko izključitev, tudi od discipline posameznih igralcev.«

»Kako pa je z novimi nakupi, predvsem pa z vključitvijo mladih v prvo ekipo?«

Aldo Kralj

»Z mladimi sem vedno zelo rad delal in imel veliko zadoščenja. Upam, da bo tudi letos tako. Primorec bo namreč letos najmlajša ekipa prvenstva. Moštvo smo popolnoma spremenili in vanj vključili, poleg novih nakupov, ki jih je letos prvič v zgodovini Primorca kar precej, samo mlade domače igralce. Do te odločitve smo prišli, ker smo imeli lani velike probleme z igralci in smo komaj speljali prvenstvo do konca. Edino, kar si želim od letošnjih igralcev je, da bi redno prihajali na treninge in mi dali možnost izbire za vsako tekmo. Kar se tiče novih nakupov, ki smo jih dobili od Chiarbole in Giarizzol, se ne morem še izreči, ker jih pač premalo poznam.«

»Kakšne so vaše možnosti v tem prvenstvu?«

»Povem ti, da štartamo brez vsakršne ambicije. Skušali bomo spe-

ljati naše prvenstvo, ne da bi sploh mislili na napredovanje. Še enkrat naj povem, da bi bilo za nas dovolj, da na pozitiven način zaključimo letošnje prvenstvo.«

»Kaj pa s publiko?«

»To je tudi pri nas, kot po vseh vaseh kočljiv problem. Dandanes je nogomet šport, ki zahteva tehnično in finančno preveč in naša skromna sredstva ne morejo kljubovati tako hitremu napredku. Na robu našega igrišča je publika zelo maloštevilna in razlogov za to je mnogo. Seveda so to krivi tudi dosedanji slabi rezultati. Upamo, da bomo kaj kmalu prišli do izboljšanja in z njimi do gledalcev. Toda izredno važno je, da tudi ljudje razumejo naš trud in nam v nadaljevanju pomagajo. Vsekakor ni prav, da slonijo odgovornosti in ogromna količina dela na ramenih tistih redkih, ki jim je športno udejstvovanje v naši vasi res pri srcu.«

D. Zupančič

Prejšnji teden na mitingu na Kolonji

Spodbudni dosežki

Minulo soboto so se naraščajniki atletskega kluba Bor Infordata udeležili mitinga v Novi Gorici. V sila skromni konkurenci se tudi naši predstavniki niso kaj prida izkazali. Omembe vredni so le nastopi šprinterja Možine ter Kermčeve ter Kalčeve, ki sta v skoku v daljino dosegli spodbudni znaki 4,94 m oziroma 4,88 m. Gerdolovi je v metu diska spodletel, Glavinovi se pa ni obnesel skok v višino.

Na Kolonji so se prejšnjo soboto in nedeljo pomerili kadeti ter kadetinje iz naše pokrajine. Tekmovanje je veljalo za tako imenovano jesensko kombinacijo. Predstavniki Bora Infordate so se uspešno kosali z nasprotniki in poskrbeli za obilico spodbudnih rezultatov. Zabeležiti gre zlasti »navdihnjen« nastop Bavčarjeve, ki je zablestela predvsem v metu diska, kjer si je zagotovila letošnjo drugo najboljšo znancko v deželi, ne gre pa spregledati njenih nadvse razveseljivih preizkušenj tudi v skoku v daljino ter v metu krogle.

Ostali izidi: 80 m: 9. Maša Pilat 12"0; 300 m: 4. Martina Gherlani 48"5; 10. Maša Pilat 51"0; 600 m: 1. Martina Gherlani 1'3"3; 4. Analiza Bavčar 1'57"4; daljina: 4. Analiza Bavčar 4.32 m; krogla: 2. Analiza Bavčar 9.52 m; 10. Maša Pilat 6.68 m; disk: 1. Analiza Bavčar 25.02 m; kopje: 1. Martina Gherlani 32.70 m; 3. Maša Pilat 23.42 m.

Gherlanijeva je obenem osvojila končno drugo mesto v kombinaciji; sledita ji Bavčarjeva na devetem ter Pilatova na šestnajstem mestu.

Naslednjo soboto in nedeljo bo na sporedu deželno prvenstvo za vse mladinske kategorije. Dekleta se bodo pomerila v Gorici, medtem ko se bodo fantje zbrali v Vidmu. Omenjeno tekmovanje predstavlja za slehernega udeleženca priložnost, da se z dobrim dosežkom prebije v ožji krog deželne izbrane vrste, ki se bo, s selekcijama Koroške in Slovenije, udeležila troboja za pokal Alpe Adria, pozneje pa se bo podala na državno prvenstvo v Masso.

(L. G.)

obvestila

deljek, 16. septembra, ob 15.30 na »Prvem maju«.

MEBLO
obveščam, da bo seja glavnega odbora v torek, 17. t.m., ob 20.30 na stadionu »Prvi maj«.

ŠD POLET — KOTALKANJE
prirreja začetniški tečaj kotalkanja za otroke. Začetek bo 17. septembra. Vpisovanje v društvenem baru na kotalkalšču vsak dan od 18. do 20. ure in med kotalkarsko revijo.

ŠD POLET — MINIBASKET
obveščam, da se bodo treningi minibasketa začeli po 15. septembru. Vpisovanje v društvenem baru vsak dan od 18. do 20. ure in pri posameznih odbornikih.

FC PRIMORJE
vabi vse mladince, ki bi se radi ukvarjali z nogometom, da pristopijo k društvu. Za prvenstvo cicibanov pridejo v poštev rojeni od 1.7.1975, začetnikov od 1.7.1973 do 30.6.1975, najmlajši od 1.7.1971 do 30.6.1973. Vsak torek, sredo in četrtek od 17. do 19. ure na igrišču na Proseku.

ŠD KONTOVEL
obveščam, da so urniki košarkarskih treningov naslednji: ob torkih, četrkih in petkih od 16.00 do 17.30 propaganda; od 17.30 do 19.00 kadeti; od 19.00 do 20.30 mladinci in od 20.30 do 22.00 člani.

ŠD BREG
vabi vse mladince, ki bi se radi ukvarjali z nogometom, da pristopijo k društvu. Za prvenstvo cicibanov pridejo v poštev rojeni od 1.7.1975, začetnikov od 1.7.1973 do 30.6.1975, najmlajših od 1.7.1971 do 30.6.1973 in naraščajnikov od 1.7.1969 do 30.6.1971. Informacije po telefonu št. 281-069 vsak torek, sredo in četrtek od 18. do 20. ure.

SPDT
obveščam svoje člane, da lahko plačajo letno članarino v Tržaški knjigarni v Trstu ali pa na društvenem sedežu ob torkih od 20. do 21. ure (Ul. sv. Frančiška 20/3. nadstr.).

KOŠARKARSKI ODESEK SZ BOR
obveščam, da so treninji naraščajniške ekipe (letnik 1971) ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15.00 do 16.30 na stadionu »1. maj«. Obenem sporoča, da bo v sredo, 18. septembra, ob 19. uri na »1. maju« seja za starše.

TAKO PRIMOREC V LETOŠNJEM PRVENSTVU

Vratarji: Luciano Leone 1957; Andrej Serra 1958.
Branilci: Marko Kralj 1960; Maurizio Carota 1968; Claudio Vivoda 1967; Davide Martellani 1965; Antonio Florean 1966; Stefano Battistela 1961; Maurizio Janarelli 1962; Maksi Kralj 1968.
Vezni igralci: Mauro Kralj 1958; Edvin Kralj 1959; Claudio Bacchia 1957; Valter Milcovich 1958; Cristian Canziani 1969.
Napadalci: Massimo Facchin 1966; Igor Milcovich 1964; Alessandro Borrelli 1961; Boris Kralj 1956.

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; v SFRJ številka 35.000 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglosi - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. vis. 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglosi 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglosi 550 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglosi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglosnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah - SPI

primorski dnevnik

12. septembra 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481)83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubais 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

Zadnja novost v ZDA

»Telovadba na stoli«

WASHINGTON — Prožni in mladostni Jack Murrsell je dvignil nogo v zrak in jo v stilu pariškega cancana (tudi ob njegovi glasbi) nekajkrat zavrtel, tako kot plesalke ob koncu stoletja. Ostareli, ki so sanjarili o mladosti, so prišli na svoj račun. Njim je na zeleno vejo pomagala 58-letna Betty Switkes, izumiteljica »telovadbe na stolu«. To zadnje ameriško domisljico so prvič preiskusili v domu za upokojece. Prav gotovo se razlikuje od aerobike, ki jo propagira Jane Fonda, vendar to ne moti: »telovadci na stolic« se kljub temu zabavajo. Ob južnoameriški glasbi se »grey power« (siva oblast), torej ostareli ljudje, ki se nočejo spustiti v naslanjače, telesno krepijo in duševno vedrijo. Z njihovo pomočjo se na 500 krajih ljudje tretje dobe pripravljajo na jesen svojega življenja.

Koliko Amerikancev je v zrelih letih odkrilo svoja umetniška nagnjenja? Pesnikov in pripovednikov s sivimi lasmi sploh ne štejejo več, toliko jih je. Toda njihovo telo je zastajalo za duhom. Po ustaljenem družbenem pravilu so ostareli imeli pravico edinole do naslanjača ali gugalnega stola.

»Toda s telovadbo na stolu so ti ostareli odkrili, da se morejo razgibavati brez kakršnihkoli predsodkov. Ni jim potrebno zahajati v drage tečaje, dovolj je dober stol, da se ohranjajo elastični in da izgubijo kakšno kilo.« je izjavila Betty Switkes. Novost je očarala na tisoče oseb, nosečnic in telesno prizadetih, ki obiskujejo tečaje in ob navodilih Betty Switkes, posnetih na kasete, krepijo svoje telo. Takšno razgibanje navdušuje tudi mlade, ki jim naporna telovadba ne prija.

Na Floridi, v Kaliforniji, Arizoni in v New Yorku, kjer so mesta polna upokojevcov, so se za ples in ritmiko navdušili v 8.000 »seniorskih centrih«, ki jih sponsorizira vsedržavni svet za ostarele. Iz podstrešij so privlekli pale in cilindre, da bi pričarali dobo Freda Astera in Maurica Chevaliera. Ameriška zveza upokojevcov, ki šteje 20 milijonov članov, se tega veseli, saj se število ostarelih veča. Povprečna starost se je od leta 1900 do 1983 dvignila od 49 na 73 let. Tudi zasebne in državne organizacije pozdravljajo angažiranost ostarelih. Vadba zbujajo tek, odpravlja nespečnost in zmanjšuje stroške za zdravila. Šolske in cerkvene kletki so se spremenile v telovadnice.

»Siva oblast se širi, pravi neki profesor telovadbe. Ostareli potiskajo v pozabo mit, ki so ga prejšnje generacije ustvarile na njihov račun. Mnogi živijo v stilu Ruth Gordon v filmu Harold e Maud, ostarele igralke, ki je vedra umrla pri 88. letih.«

Zanimiva razkritja ob 40-letnici konca druge svetovne vojne

Tudi kitajski zgodovinarji imajo prav

Zanje se je vojna začela s prvimi apetiti osi Berlin-Rim-Tokio leta 1937

PEKING — Večina zgodovinarjev se strinja, da je druga svetovna vojna začela z napadom nacistične Nemčije na Poljsko 1. septembra 1939. leta, med ameriški pa so taki, da trdijo, da je vojna postala res svetovna šele po japonskem napadu na Pearl Harbor 7. decembra 1941. leta, za druge pa se je začela ob Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941. Z nobeno teh verzij pa se ne strinja kitajsko zgodovinsko pisje, za katero se je vojna začela 7. julija 1937 leta, ko je Japonska začela splošni napad proti Kitajski.

V tem letu, ko slavimo 40-letnico zmage, se torej kitajski zgodovinarji upravičeno sprašujejo, kdaj se je končno začela ta svetovna vojna, ki

je človeštvu naprtila toliko gorja in trpljenja. Navsezadnje, saj ni niti tako važno, kdaj se je začela. Mor-da imajo celo Kitajci prav, ko trdi-jo, da se je začela s prvimi ozemeljskimi apetiti osi Rim - Berlin - To-kio.

V teh dneh se seveda Kitajci spominjajo predvsem na zmago in na herojski odpor japonskim zavojevalcem. Spominjajo pa se tudi nečloveškega trpljenja, ki ga je pod okupacijo doživelo kitajsko ljudstvo. Z zagrenjenostjo ugotavljajo, da je svet o vsem tem vse premalo seznanjen. Zahod je že pozabil, da je japonska okupacijska armada v decembru leta 1937 zagrešila v Nankinu pokol takih razsežnosti, da pred njim zble-

dijo celo številke žrtev obeh jedrskih bomb. V tistih tragičnih dneh je namreč japonska vojska zaklala ali pa žive zakopala stotisoče. Točna številka ni znana, a presega 300.000 mrtvih civilistov in ujetih kitajskih vojakov.

Nikjer drugje ni v drugi svetovni vojni kaka vojska na enem samem kraju zagrešila takega pokola. Japonci seveda ne morejo pozabiti Hirošime in Nagasakija, a tudi Kitajci ne bodo nikoli pozabili Nankina, saj so za razliko od prebivalcev Hirošime in Nagasakija zrlji svojim krvnikom v oči.

Ob vsem tem pa zveni kot paradoks spoznanje kitajskih zgodovinarjev in politikov, ki so večkrat zavrnili japonska opravičila in kesanja, češ da ne bi bilo sodobne Kitajske, če ne bi bilo japonskega napada. Prav napad in okupacija je po mnenju Kitajcev napravil konec feudalni oblasti, združil ljudstvo, da je za ceno nečloveškega trpljenja ustanovilo ljudsko oblast. V teh dneh pa predvsem poudarjajo še eno ugotovitev, da bi se vojna na Pacifiku za Američane bržkone drugače odvijala, če ne bi Kitajska vezala toliko japonskih divizij, ki bi jih lahko Tokio uspešno uporabil kje drugje.

V Franciji ušel radioaktivni plin

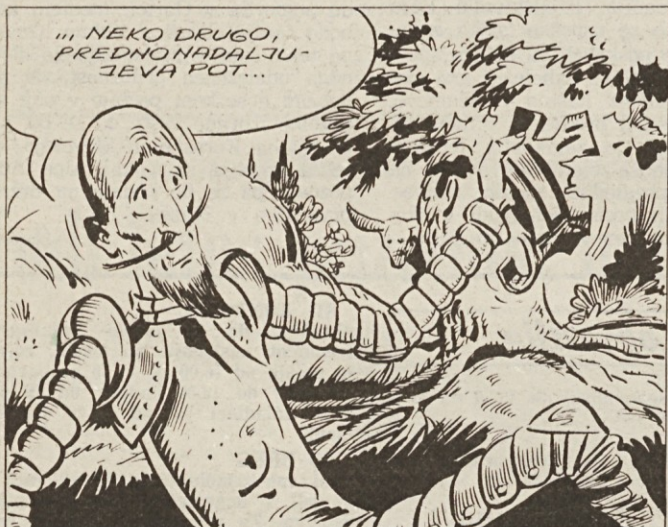
PARIZ — V najpomembnejšem jedrskem centru v Evropi, Eurodif v dolini Rodana, je včeraj ušel radioaktivni plin, ki pa ni povzročil večje škode, ker je bilo poslopje že prazno. Ni še točnih podatkov o vzrokih in količini radioaktivnega ožuenja.

☐ GELA (CALTANISSETTA) — Včeraj so v ciganskem taboru v periferiji tega mesta našli 5 mesecev staro Hariseto Toplica, ki je bila pred 20 dnevi ugrabljena v Vucitrinu (Jugoslavija). Mladi materi naj bi jo ugrabil 28-letni cigan Safet Saciri, zato da bi jo prodal siciliskima zakoncema brez otrok.

Miguel De Cervantes

23.

DON KIHOT

V brezcarinskih trgovinah so nakupi zelo tvegani

BRUSELJ — Da ni vse zlato, kar se sveti, je že obče znano, tudi to ni vedno res, da je vse najcenejše v trgovinah, ki veljajo na splošno za raj nakupovalcev. Tako je tudi v sloviti »duty free shops«, znanih prodajaln v brezcarinskih izpostavah, ki jih svetovni potniki najdejo na mednarodnih letališčih, v turističnih pristaniščih in na ladjah za križarjenje. Predvsem so cene od kraja do kraja različne, tudi do 90 odstotkov višje ali nižje pri istem artiklu, na vsak način pa niso prodajne cene v brezcarinskih prodajalnah v nobeni zvezi z osnovno vrednostjo določene vrste blaga, pač pa prilagojene (nekoliko znižane) cenam v navadnih prodajalnah posamezne države.

To izhaja iz raziskave, ki jo je opravil Evropski urad združenj potrošnikov, po kateri so v »duty free« na rimskem letališču najcenejši cigarete in likerji, v primerjavi z drugimi letališči pa zelo dragi parfumi. Kolikor se sliši čudno, se kupovanje parfumov posebno ne izplača niti na letališču v Parizu, pa čeprav je tam tako rekoč domovina te vrste blaga. Najdražje je pa vse na letališču v Roebenhavnu. Analiza je hkrati dokazala, da niso cene v brezcarinskih prodajalnah tako izredno ugodne, saj je večkrat razlika s cenami v navadnih trgovinah manjša od običajnih davčnih na promet (IVA), ki veljajo v vseh evropskih državah, članicah Evropske gospodarske skupnosti. Zato se ustanova sprašuje, ali te vrste prodajal ne zlorabljajo monopola, ki ga uživajo.

Z imunizacijo rešenih 800.000 otroških življenj

NEW YORK — Po podatkih svetovne zdravstvene ustanove preventivno cepljenje proti šestim najbolj razširjenim otroškim boleznim preprečuje letno smrt 800 tisoč otrok. To širokopotezno akcijo cepljenja proti otroški paralizi, difteritisu, oslovskemu kašlju, tetanusu, kozam in tuberkulozi so začeli leta 1974 in je danes več kot 40 milijonov otrok cepljenih proti tem boleznim. Ko so začeli ta program imunizacije je bilo v državah v razvoju le 5 odstotkov otrok cepljenih, danes pa se je ta odstotek povečal za osemkrat.

Kljub tem uspehom pa v državah v razvoju še vedno umre zaradi otroške paralize 265 tisoč, zaradi koz 2 milijona in zaradi oslovskega kašlja 600 tisoč otrok. V teh podatkih ni všteta Kitajska.

Golobradi očetje vedno bolj pogost pojav v Italiji

RIM — Pojav mladostnega očetovstva postaja v Italiji vedno bolj pereč. Leta 1981 so tako zabeležili kar 112 golobradih očetov, ki niso še dopolnili 16. leta starosti. Od teh je samo sedem imelo razmerje z vrstnicami, vsi ostali pa s starejšimi in zreliimi ženskami. V zadnjih letih se je pojav še bolj razširil, saj niso več redkost primeri, da je nekdo postal oče pri 13 letih.

Vse to izhaja iz študije, ki jo je napravila katoliška revija »Prospettive nel mondo« in ki jo krepijo podatki statističnega urada ISTAT. Revija se seveda sprašuje o posledicah takih neobičajnih razmerij med zgodnjim pubertetnikom in zreliimi ženskami. Prav tako si zastavlja vprašanje, kaj bo z otroki takih parov, ko bodo spoznali resnico svojega spočetja.

Šola za tuje dijake na Kubi

HAVANA — V šolskem letu 1985-86 se bo na Kubi šolalo kar 15.000 inozemskih učencev in dijakov, se pravi 3.000 več kot v minulemu letu. Novinci so iz Angole, Nikaragve, Arabske saharške demokratične republike in Mozambika. Pridružili so se vrstnikom iz Etiopije, Gane, Konga, Namibije, Gvineje, Sao Tomea, Demokratične republike Jemen in s Principeja, ki so na Kubi že doma.

Za tujo študirajočo mladino je Castrova vlada že pred sedmimi leti zgradila kakih 100 kilometrov južno od Havane dvajset najodobnejše opremljenih osnovnih in srednjih šol. Poleg rednih učnih predmetov se inozemski mladi gostje spoprijemajo s problematiko kubanske revolucije, z družbenopolitičnimi in kulturnimi dejavnostmi pa tudi z delom na pomarančnih plantažah, tako da sega njihov učno-poučni dan od šestih zjutraj do desetih zvečer.